

VISKASE COMPANIES, INC. ZAGRANICZNA POLITYKA ANTYKORUPCYJNA

1. WPROWADZENIE

Viskase Companies, Inc. („Viskase”) jest korporacją zarejestrowaną w stanie Delaware, która sama i poprzez swoje spółki zależne zajmuje się produkcją i sprzedażą osłonek celulozowych, włóknistych i plastikowych dla branży przetwórstwa mięsa i drobiu. Niniejsza zagraniczna polityka antykorupcyjna („Polityka”) ma zastosowanie do Viskase i jej spółek zależnych (zwanymi łącznie „Spółką”).

Spółka jest zobowiązana do zachowania najwyższych standardów etycznych i nie toleruje przekupstwa lub jakiegokolwiek innej formy korupcji. Polityką Spółki jest pełne przestrzeganie postanowień amerykańskiej Ustawy o Zagranicznych Praktykach Korupcyjnych („FCPA”), brytyjskiej Ustawy o przekupstwie oraz wszystkich innych równoważnych i mających zastosowanie ustaw i przepisów antykorupcyjnych i zapobiegających przekupstwu (zwanymi łącznie „obowiązującymi przepisami antykorupcyjnymi”). Niniejsza Polityka ma zastosowanie do działalności Spółki, w tym działalności prowadzonej przez podmioty powiązane, podmioty zależne, przedstawicieli, konsultantów, doradców, partnerów we wspólnym przedsięwzięciu oraz innych przedstawicieli Spółki, będących stronami trzecimi. Wszyscy członkowie kadry kierowniczej, dyrektorzy i pracownicy Spółki (zwani dalej łącznie „Pracownikami”) muszą przestrzegać Polityki. Przedstawiciele, konsultanci i inni pośrednicy będący stronami trzecimi, którzy działają w obcych jurysdykcjach lub którzy mogą kontaktować się z zagranicznymi urzędnikami państwowymi w trakcie wykonywania pracy na rzecz Spółki, muszą przestrzegać Polityki. Kierownictwo wyższego szczebla, w tym wszyscy członkowie kadry kierowniczej i dyrektorzy Spółki oraz jej spółek zależnych, zobowiązani są zapewnić silne, wyraźne i widoczne wsparcie oraz zaangażowanie w egzekwowanie postanowień niniejszej Polityki i jej wymogów.

W razie pytań dotyczących niniejszej Polityki należy skontaktować się Senior Vice President, General Counsel of the Company (“Compliance Officer”) pod numerem telefonu +1 (630) 874-0780, lub pod adresem e-mail Compliance.Officer@viskase.com. Każdy pracownik, który uzyska wiedzę o podejrzeniu naruszenia w przeszłości lub potencjalnym naruszeniu w przyszłości przepisów FCPA, brytyjskiej Ustawy o przekupstwie, wszelkich innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych lub wymogów Polityki, musi niezwłocznie przekazać takie informacje do Compliance Officer lub korzystając z dedykowanej dla Spółki infolinii dla Sygnalisty pod numerem +1 (800) 916-7037 identyfikator firmy 8475.

2. PRZEPISY AMERYKAŃSKIE, BRYTYJSKIE ORAZ PRZEPISY INNYCH PAŃSTW, ZAKAZUJĄCE PRAKTYK KORUPCYJNYCH

2.1. FCPA

Przepis FCPA o przeciwdziałaniu przekupstwu¹ stanowi, iż przestępstwem jest oferowanie lub przekazywanie niedozwolonych płatności zagranicznemu urzędnikowi w celu zachowania lub uzyskania przewagi biznesowej. Płatność jest niedozwolona (*tj.* stanowi korzyść majątkową), jeżeli jest wręczana z zamiarem bezprawnego wpłynięcia na zagranicznego urzędnika lub nakłonienia go do niewłaściwego wykorzystania jego stanowiska w celu pomocy osobie lub podmiotowi przekazującemu korzyść majątkową w pozyskaniu lub utrzymaniu określonej korzyści biznesowej.

Przekazywanie niedozwolonych korzyści majątkowych obejmuje, między innymi, przekazywanie wartościowych rzeczy z zamiarem nakłonienia odbiorcy do zapewnienia korzyści biznesowej przekazującemu korzyść majątkową lub jego klientowi, lub do uzyskania preferencyjnego traktowania, wprowadzenia regulacji prawnych pomocnych przekazującemu korzyść majątkową w uzyskaniu lub utrzymaniu korzyści biznesowej. Dotyczy to nie tylko korzyści majątkowych przekazywanych bezpośrednio w zamian za korzyści biznesowe, takich

---

¹ Przepisy antykorupcyjne mają zastosowanie do osób i przedsiębiorstw amerykańskich (koncerny krajowe), amerykańskich i zagranicznych spółek publicznych notowanych na giełdach w Stanach Zjednoczonych lub które są zobowiązane do składania okresowych sprawozdań do Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (emitenci), a także osób i przedsiębiorstw działających na terytorium Stanów Zjednoczonych.

jak kontrakt rządowy, ale również korzyści majątkowych mających na celu obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej poza macierzystym krajem, takich jak obniżenie podatków i ceł.

Korzyści majątkowe nie ograniczają się do samych pieniędzy, mogą być również **czymś wartościowym**, są to m.in. prezenty, prawa do akcji, prawa umowne, nieruchomości, umorzenie długów, rabaty, posiłki, koszty podróży, rozrywka, oferty pracy lub stażu, datki na cele polityczne i charytatywne, a także wiele innych korzyści, wynikających ze stosunków biznesowych, przekazywane samym urzędnikom zagranicznym lub członkom ich rodzin czy też ich znajomym. FCPA zakazuje korzyści majątkowych przekazywanych zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio (*np.* płaconych przez pośrednika będącego stroną trzecią) zagranicznemu urzędnikowi lub na jego rzecz.

Urzędnik zagraniczny to, niezależnie od rangi lub stanowiska, każdy (i) pracownik lub przedstawiciel zagranicznego rządu; (ii) pracownik lub przedstawiciel zagranicznego przedsiębiorstwa, podmiotu lub instytucji (takiej jak państwowy szpital lub państwowy fundusz majątkowy) państwowej lub kontrolowanej przez rząd; (iii) zagraniczna partia polityczną lub urzędnik partyjny; (iv) kandydat na zagraniczne stanowisko polityczne; oraz (v) pracownik lub przedstawiciel międzynarodowej organizacji publicznej (takiej jak Czerwony Krzyż, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Unia Europejska, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Bank Światowy i podobne organizacje).

FCPA wymaga również, aby Spółka prowadziła księgi, rejestry i konta ewidencyjne, które na „rozsądnym poziomie szczegółowości” dokładnie i rzetelnie odzwierciedlają transakcje i rozporządzanie aktywami spółki. FCPA wymaga również, aby Spółka posiadała skuteczny system kontroli wewnętrznej, zdolny do wykrywania i zapobiegania niewłaściwym płatnościom na rzecz zagranicznych urzędników. Spółka może naruszać przepisy FCPA, dotyczące ksiąg i rejestrów, nawet jeśli nie narusza antykorupcyjnych przepisów FCPA.

Postanowienia FCPA posiadają szeroką interpretację. W razie jakichkolwiek pytań dotyczących FCPA należy się skontaktować ze Specjalistą ds. zgodności. Pełen tekst FCPA można otrzymać, na żądanie, od Specjalisty ds. zgodności.

2.2. Brytyjska Ustawa o przekupstwie

Brytyjska ustawa o przekupstwie również czyni przestępstwem oferowanie lub przekazywanie korzyści majątkowych zagranicznemu urzędnikowi z zamiarem wywarcia wpływu na tego urzędnika w celu zachowania lub uzyskania korzyści biznesowej. Do korzyści majątkowych zalicza się nie tylko gotówkę, rozrywkę i podróże, ale również stosunkowo małe lub nieistotne przedmioty, bez względu na to, czy mają one jakąkolwiek widoczną wartość pieniężną, a także rzeczy niematerialne, takie jak przysługi i oferty pracy. Brytyjska ustawa o przekupstwie nie zezwala na płatności przyspieszające tok spraw.

Zgodnie z brytyjską ustawą o przekupstwie urzędnik zagraniczny to, oprócz osób, określonych w FCPA, każda osoba pełniąca funkcję publiczną dla obcego państwa. W przeciwieństwie do FCPA brytyjska ustawa o przekupstwie nie ogranicza aktu przekupstwa do oferowania lub przekazywania korzyści majątkowych zagranicznym urzędnikom, ale obejmuje przekupstwo krajowych urzędników państwowych oraz przekupstwo podmiotów w kontekście handlowym. Kryminalizuje ona również żądanie lub otrzymywanie korzyści majątkowej.

Brytyjska ustawa o przekupstwie nakłada również na podmioty gospodarcze odpowiedzialność za przekupstwo popełnione przez jakąkolwiek osobę powiązaną z tym podmiotem, chyba że podmiot posiada „odpowiednie procedury” zapobiegające takiemu postępowaniu.

W przypadku jakiegokolwiek powiązania z Wielką Brytanią (nawet nie przebywając w Wielkiej Brytanii lub nie prowadząc bezpośrednio działalności biznesowej z Wielką Brytanią), obowiązkowe jest przestrzeganie przepisów brytyjskiej Ustawy o przekupstwie. Chociaż poszczególne części brytyjskiej Ustawy o przekupstwie mają różny zakres jurysdykcyjny, w ogólnym zarysie ma ona zastosowanie do: brytyjskich spółek, spółek osobowych i innych osób prawnych; obywateli Wielkiej Brytanii; obywateli innych krajów zwykle zamieszkujących w Wielkiej Brytanii; zagranicznych osób prawnych, prowadzących działalność lub część działalności w Wielkiej Brytanii; wszelkich osób fizycznych lub prawnych, dopuszczających się przekupstwa w Wielkiej Brytanii (niezależnie od tego, gdzie są rezydentami); oraz członków wyższej kadry kierowniczej osoby prawnej, która popełnia przestępstwo na mocy odpowiednich artykułów brytyjskiej ustawy o przekupstwie (również niezależnie od tego, gdzie są rezydentami).

W razie jakichkolwiek pytań dotyczących brytyjskiej ustawy o przekupstwie należy się skontaktować z Specjalistą ds. zgodności. Pełen tekst brytyjskiej Ustawy o przekupstwie można otrzymać, na żądanie, od Specjalisty ds. zgodności.

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

Spółka posiada zakłady w Brazylii, Francji, Niemczech, Włoszech, Meksyku, na Filipinach, w Polsce i w Stanach Zjednoczonych. Jej globalna sieć sprzedaży i dystrybucji dociera do niemal każdego kraju na świecie. Polityka Spółki polega na przestrzeganiu wszystkich przepisów prawnych mających wpływ na jej działalność. W ramach realizacji tej globalnej misji niniejsza Polityka obejmuje w szczególności różne, charakterystyczne dla danego kraju, wymogi prawne nakładane przez kraje, w których posiadamy zakłady. Te lokalne wymogi prawne zostały opisane w załącznikach E do K do niniejszej Polityki.

Krótko mówiąc, przekazywanie jakiegokolwiek wartościowej rzeczy urzędnikowi państwowemu lub osobie prywatnej, aby nakłonić tę osobę do naruszania prawa, obowiązków służbowych lub zatrudnienia, jest zabronione. Przekazywanie jakiegokolwiek wartościowej rzeczy w takich okolicznościach nie powinno być częścią działalności biznesowej Viskase. W rzeczywistości wręczenie prezentu dowolnemu urzędnikowi państwowemu, bezpośrednio lub pośrednio, jest ogólnie niedozwolone. Prezentem jest jakakolwiek gratyfikacja, rozrywka lub jakakolwiek inna rzecz materialna lub niematerialna o wartości pieniężnej, w tym m.in. przedmioty wykorzystywane w celach promocyjnych, gotówka, ekwiwalenty pieniężne (takie jak karty upominkowe i bony upominkowe), żywność, napoje

oraz bilety na imprezy sportowe lub inne wydarzenia rozrywkowe. Wszelkie pytania dotyczące właściwości oferowania rzeczy wartościowych osobom prywatnym należy kierować do Specjalisty ds. zgodności.

2.4. Odpowiedzialność na mocy FCPA i brytyjskiej ustawy o przekupstwie oraz innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych

Spółka może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za naruszenia ustawy FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie i innych przepisów antykorupcyjnych regulujących jej działalność, jeśli naruszeń dopuszczają się członkowie kadry kierowniczej, dyrektorzy, pracownicy lub osoby trzecie działające w imieniu Spółki, jej spółki zależne lub partnerzy we wspólnym przedsięwzięciu. Przykładowo, Spółka może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za działania tych stron, w przypadku których ustalono, iż członek kadry kierowniczej, dyrektor lub pracownik Spółki posiada pewną wiedzę na temat naruszeń ustawy FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych. W związku z tym Spółka może zostać pociągnięta do odpowiedzialności w przypadku, gdy dowolna osoba ze Spółki upoważni osobę trzecią, jako pośrednika, do dokonywania płatności, które są uznawane za nielegalne przez FCPA, brytyjską ustawę o przekupstwie lub inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne, na rzecz zagranicznego urzędnika, lub w przypadku, gdy dowolna osoba ze Spółki przekazuje pieniądze lub dowolną wartościową rzecz osobie trzeciej, posiadając pewną wiedzę, że całość lub część środków zostanie wypłacona bezpośrednio lub pośrednio zagranicznemu urzędnikowi.

Dowód faktycznej wiedzy nie jest wymagany, aby miało miejsce naruszenie prawa; wiedza może być ustalona, jeśli osoba jest świadoma lub świadomie lekceważy lub celowo ignoruje wysokie prawdopodobieństwo, że nielegalna korzyść majątkowa zostanie zaoferowana lub wypłacona. „Sygnały ostrzegawcze”, które mogą stanowić powód wiedzy, iż pośrednik, będący stroną trzecią, wykorzysta fundusze przekazane przez Spółkę do naruszenia FCPA, przedstawiono w punkcie 7.2 i Załączniku B. Ponadto za naruszenie przepisów dotyczących ksiąg i rejestrów mogą zostać nałożone cywilne kary pieniężne, nawet w przypadku nieświadomych naruszeń, tj. nawet w sytuacji, gdy nie można wykazać, że wiedziano o naruszeniu przepisów.

Pracownikom nigdy nie wolno „chować głowy w piasek” w kontaktach z osobami, które działają w imieniu Spółki. Jeżeli okoliczności sugerują, że członek kadry kierowniczej, dyrektor, pracownik Spółki, jej przedstawiciel, konsultant lub inny pośrednik, będący stroną trzecią, spółka zależna lub partner we wspólnym przedsięwzięciu naruszył lub naruszy przepisy FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub inne obowiązujące zagraniczne przepisy antykorupcyjne, pracownicy są zobowiązani do niezwłocznego zgłoszenia takiej wiedzy, przekonania lub podejrzenia, zgodnie z niniejszą Polityką.

Naruszenie FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie i innych obowiązujących zagranicznych przepisów antykorupcyjnych może skutkować wysokimi grzywnami, pozbawieniem wolności i innymi

poważnymi konsekwencjami. Zgodnie z FCPA Spółka nie będzie mogła płacić kar za wykroczenia nakładane na pracowników.

3. ZAKAZY I WYMAGANIA

- 3.1. Pracownikom nie wolno dawać, oferować ani obiecywać zagranicznemu urzędnikowi czegokolwiek wartościowego, bezpośrednio ani pośrednio, aby wywrzeć wpływ na wykonywanie przez niego jego obowiązków służbowych w celu uzyskania lub utrzymania korzyści biznesowej, zapewnienia niewłaściwej przewagi lub spowodowania jakiegokolwiek korzystnego wyniku.
- 3.2. Polityka Viskase polega na tym, iż, co do zasady, członkowie kadry kierowniczej i pracownicy nie mogą oferować ani wręczać żadnych **wartościowych prezentów** (bez względu na to, jak niska jest ich wartość) zagranicznemu urzędnikowi. Prezentem jest jakakolwiek gratyfikacja, rozrywka lub jakakolwiek inna rzecz materialna lub niematerialna o wartości pieniężnej, w tym m. in. przedmioty wykorzystywane w celach promocyjnych, gotówka, ekwiwalenty pieniężne (takie jak karty upominkowe i bony upominkowe), żywność, napoje oraz bilety na imprezy sportowe lub inne wydarzenia.
- 3.3. Członkowie kadry kierowniczej i pracownicy nie mogą dokonywać w imieniu Spółki **wpłat na cele polityczne** na rzecz zagranicznej partii politycznej lub urzędnika ani też zagranicznego kandydata na stanowisko polityczne. Zakaz ten nie obejmuje osobistych wpłat na cele polityczne dokonywanych przez pracowników Spółki.
- 3.4. Członkowie kadry kierowniczej i pracownicy nie mogą przekazywać **darowizn na cele charytatywne** w imieniu Spółki na rzecz zagranicznych urzędników. Zakaz ten nie obejmuje osobistych darowizn na cele charytatywne dokonywanych przez pracowników Spółki.
- 3.5. **USTALENIE, CZY DANA OSOBA JEST ZAGRANICZNYM URZĘDNIKIEM, MOŻE BYĆ SKOMPLIKOWANE, PONIEWAŻ PRAWO ANTYKORUPCYJNE OBEJMUJE SZEROKI ZAKRES URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH. PATRZ DEFINICJA W PUNKCIE 2.1 POWYŻEJ. PRACOWNICY POWINNI KONSULTOWAĆ SIĘ ZE SPECJALISTĄ DS. ZGODNOŚCI W PRZYPADKU JAKICHKOLWIEK WĄTPLIWOŚCI CO DO TEGO, CZY DANA OSOBA JEST URZĘDNIKIEM ZAGRANICZNYM.**
- 3.6. Pracownicy wyznaczeni przez Specjalistę ds. zgodności muszą uczestniczyć w szkoleniu antykorupcyjnym przynajmniej raz na dwa lata. W przypadku niektórych pracowników, wskazanych przez Specjalistę ds. zgodności, może być wymagane coroczne szkolenie specjalistyczne.
  - 3.6.1. Każdy pracownik, wyznaczony na szkolenie oraz każda inna osoba lub podmiot wyznaczony przez Specjalistę ds. zgodności, zostanie poproszony o przedłożenie zaświadczenia, że pracownik ten, osoba lub podmiot spełnił wymogi szkoleniowe i nie naruszył świadomie Polityki, FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie ani żadnego innego obowiązującego przepisu antykorupcyjnego. Dowodem na to może być elektronicznie przechowywana dokumentacja ukończenia zautomatyzowanych sesji szkoleniowych.
  - 3.6.2. Nieprzedłożenie takiego zaświadczenia może skutkować wszczęciem postępowania dyscyplinarnego lub zastosowaniem innych sankcji.
- 3.7. W okolicznościach, w których ma zastosowanie brytyjska ustawa o przekupstwie, niniejszy punkt ma zastosowanie do wszystkich osób trzecich, a nie tylko do zagranicznych urzędników, z następującymi wyjątkami: Niezależnie od ogólnych zakazów określonych w niniejszym dokumencie, w tym zakazów zawartych w punkcie 3.2, niniejsza polityka zezwala (bez konieczności ubiegania się o wcześniejszą zgodę Specjalisty ds. zgodności) oferować lub przekazywać cokolwiek wartościowego osobie trzeciej, która nie jest urzędnikiem zagranicznym, w zakresie rozsądnej i odpowiedniej gościnności lub rozrywki w celu: nawiązania lub utrzymania

dobrych relacji biznesowych; poprawy lub utrzymania naszego wizerunku lub reputacji; lub też celach marketingowych lub skutecznego prezentowania naszych produktów i/lub usług oraz pod warunkiem, że spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- 3.7.1. wartość nie przekracza 100 funtów;
  - 3.7.2. przekazanie nie ma na celu (i) nakłaniania osoby do lub nagradzania jej za niewłaściwe wykonywanie funkcji lub czynności, związanej z działalnością gospodarczą lub wykonywanej w ramach jej zatrudnienia; (ii) nakłaniania lub nagradzania osoby trzeciej w niewłaściwy sposób w celu uzyskania lub utrzymania korzyści biznesowej lub przewagi biznesowej; lub (iii) wyraźnej lub dorozumianej wymiany przysług lub korzyści;
  - 3.7.3. przekazanie następuje w imieniu Spółki, a nie w imieniu Pracownika;
  - 3.7.4. przekazanie nie obejmuje gotówki lub jej ekwiwalentu (takiego jak bony upominkowe);
  - 3.7.5. przekazanie jest właściwe w danych okolicznościach, biorąc pod uwagę powód przekazania, jego czas i wartość;
  - 3.7.6. przekazanie jest prawidłowo zarejestrowane w księgach Spółki, podane jawnie, nieutrzymywane w tajemnicy; oraz
  - 3.7.7. przekazanie jest w inny aspektach zgodne z obowiązującym prawem miejscowym.
- 3.8. Audytor wewnętrzny Spółki będzie przeprowadzał audyty wewnętrzne bez uprzedzenia w celu zapewnienia zgodności z Polityką. Audytor wewnętrzny opracuje harmonogram przeprowadzania takich audytów.
- 3.8.1. Testowanie i analiza transakcji Spółki oraz ksiąg i zapisów Spółki, a także kont, pod kątem ewentualnych naruszeń FCPA, wszystkich innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych oraz niniejszej Polityki będzie stałym elementem procesu audytu Spółki, a wszyscy pracownicy będą w tym zakresie w pełni współpracować z pracownikami Spółki odpowiedzialnymi za audyt.
  - 3.8.2. Wyniki wszystkich czynności związanych z audytem antykorupcyjnym zostaną przekazane Dyrektorowi Generalnemu Spółki, jej Rady Prawnemu oraz Komitetowi Audytu Viskase niezwłocznie po zakończeniu takiego audytu.
- 3.9. Specjalista ds. zgodności może zgłaszać zarzuty naruszenia i/lub domniemanego nieprzestrzegania Polityki bezpośrednio do Komitetu Audytu Viskase.

4. DOPUSZCZALNE WYDATKI

- 4.1. W pewnych okolicznościach na rzecz urzędników zagranicznych mogą być ponoszone rozsądne wydatki służbowe, takie jak prezenty, posiłki i wydatki reprezentacyjne oraz koszty podróży. Wydatki związane z działalnością gospodarczą nigdy nie mogą sprawiać wrażenia niestosowności. Wszystkie takie wydatki muszą być bezpośrednio związane z celem biznesowym Spółki, takim jak prezentowanie, objaśnianie lub promowanie produktów lub usług Spółki lub też realizacja lub wykonanie kontraktu z zagranicznym rządem lub agencją, i muszą być dopuszczalne zgodnie z prawem lokalnym kraju urzędnika zagranicznego oraz polityką pracodawcy urzędnika zagranicznego. Jak określono poniżej, przy ponoszeniu takich wydatków należy zachować szczególną ostrożność. **We wszystkich takich okolicznościach należy uzyskać uprzednią pisemną zgodę Specjalisty ds. zgodności, zgodnie z artykułem 5.**
  - 4.1.1. **Prezenty** przekazywane urzędnikom zagranicznym: (1) muszą być przekazywane wyłącznie w formie uprzejmości lub jako wyraz szacunku, lub jako podziękowanie za

gościnność, z zachowaniem proporcji, a nie w zamian za korzyść biznesową; (2) muszą posiadać wartość „nominalną”, zgodnie z oceną w kontekście rodzaju transakcji, lokalnych zwyczajów i lokalnych praktyk biznesowych; (3) nie mogą mieć formy gotówki lub ekwiwalentu gotówki (*np.* przekazu pieniężnego); (4) o to możliwe, powinny być przeznaczone do oficjalnego użytku, w przeciwieństwie do indywidualnego lub osobistego użytku zagranicznego urzędnika, któremu prezent przekazano; (5) muszą prezentować, odnosić się do lub promować produkty i usługi Spółki i co do zasady powinny być oznaczone logo Spółki, a także (6) muszą być dokładnie odnotowane w księgach i rejestrach Spółki, w tym w corocznym Rejestrze Prezentów, prowadzonym przez Specjalistę ds. zgodności.

4.1.2. Posiłki i wydatki na rozrywkę dla zagranicznych urzędników muszą być: (1) dobrym gościem; (2) rozsądne w danych okolicznościach; (3) o skromnej wartości; oraz (4) odpowiednie w kontekście lokalnego zwyczaju lub praktyki.

4.1.3. Koszty podróży urzędników zagranicznych, w tym koszty transportu, zakwaterowania i wyżywienia, muszą być uzasadnione w danych okolicznościach. Szczegółowy plan podróży musi zostać poddany przeglądowi i zatwierdzony z wyprzedzeniem przez Specjalistę ds. zgodności. Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia i inne podobne wydatki na rzecz małżonka, dzieci, innych członków rodziny lub towarzyszy podróży urzędnika zagranicznego, które nie są bezpośrednio związane z legalnym celem biznesowym Spółki, nie mogą być opłacane lub zwracane przez Spółkę. Koszty zakwaterowania, ponoszone przez Spółkę na rzecz urzędnika zagranicznego, mogą pokrywać jedynie wydatki rzeczywiście poniesione w okresie podróży bezpośrednio związanej z celem biznesowym Spółki i, o ile to możliwe, powinny być ograniczone do hoteli biznesowych.

4.2. W pewnych ograniczonych okolicznościach FCPA zezwala na przekazywanie zagranicznym urzędnikom „płatności przyspieszających tok spraw” w celu przyspieszenia „rutynowych działań rządowych”, takich jak uzyskiwanie zezwoleń i licencji, przetwarzanie dokumentów rządowych, zapewnianie ochrony policyjnej i usług użyteczności publicznej oraz planowanie inspekcji, pod warunkiem, że działania te nie mają charakteru uznaniowego i mają charakter urzędniczy lub administracyjny. Rutynowe działania rządowe nie obejmują jakichkolwiek decyzji zagranicznego urzędnika dotyczących tego, czy i na jakich warunkach, nawiązać nową lub kontynuować współpracę z daną stroną. Brytyjska ustawa o przekupstwie nie przewiduje wyjątku dla płatności przyspieszających tok spraw (które często są nielegalne w świetle prawa innych krajów). **Żaden pracownik nie może oferować ani przekazywać płatności przyspieszających tok spraw bez uprzedniego uzyskania pisemnej zgody Specjalisty ds. zgodności.**

4.3. Spółka prowadzi szczegółową ewidencję wszystkich wydatków na rzecz zagranicznych urzędników. W przypadku gdy pracownik Spółki ubiega się o zwrot takich wydatków, musi zawrzeć w raporcie wydatków: (a) imię i nazwisko oraz tytuł strony, na rzecz której wydatek jest dokonywany, (b) cel wydatku, (c) kwotę wydatku, (d) konkretną kwotę wydatkowaną na rzecz zagranicznego urzędnika; (e) dowód płatności (*np.* pokwitowanie); oraz (f) imiona i nazwiska wszystkich osób, które wzięły udział w zdarzeniu, o ile dotyczy.

4.4. Dodatkowe informacje dotyczące dopuszczalnych wydatków znajdują się w załącznikach od E do K.

5. PROCEDURA ZATWIERDZANIA

5.1. Wszystkie wnioski o pozwolenie na dokonanie wydatków dla zagranicznego urzędnika lub na jego rzecz należy składać do **Specjalisty ds. zgodności, posługując się Formularzem wniosku o płatność dla zagranicznego urzędnika**, którego egzemplarz jest dostępny w zakładce Polityki Korporacyjne na portalu intranetowym Viskase, <https://workspace.viskase.com/sites/corppolices/SitePages/Home.aspx>.

- 5.2. Zatwierdzone płatności dla urzędników zagranicznych muszą zostać przesłane do rządu, agencji, departamentu, instytucji lub podmiotu zatrudniającego urzędnika zagranicznego.
- 5.3. Zatwierdzone płatności dla zagranicznych urzędników nie mogą być dokonywane w gotówce ani bezpośrednio płacone urzędnikowi zagranicznemu.
- 5.4. Wszystkie takie wydatki muszą być rejestrowane zgodnie z formularzem raportu wydatków Spółki i zawierać (a) imię i nazwisko oraz tytuł strony, na rzecz której wydatek jest dokonywany, (b) cel wydatku, (c) kwotę wydatku, (d) konkretną kwotę wydatkowaną na rzecz zagranicznego urzędnika; (e) dowód płatności (*np.* pokwitowanie); oraz (f) imiona i nazwiska wszystkich osób, które wzięły udział w zdarzeniu, o ile dotyczy.
- 5.5. **W okolicznościach, w których ma zastosowanie brytyjska ustawa o przekupstwie, niniejszy punkt ma zastosowanie do wszystkich osób trzecich, a nie tylko do zagranicznych urzędników. Wątpliwości dotyczące ewentualnego podlegania brytyjskiej ustawie o przekupstwie należy kierować do Specjalisty ds. zgodności.**
- 5.6. Dodatkowe informacje dotyczące procedur zatwierdzania znajdują się w załącznikach od E do K. 6.

6. KSIĘGI, REJESTRY I MECHANIZMY KONTROLNE

- 6.1. Spółka jest zobowiązana do prowadzenia ksiąg, rejestrów i kont ewidencyjnych, które na rozsądnym poziomie szczegółowości dokładnie i rzetelnie odzwierciedlają transakcje i rozporządzanie aktywami Spółki. Wymóg ten dotyczy wszystkich transakcji Spółki, a nie tylko płatności na rzecz zagranicznych urzędników. Nie wolno, w jakimkolwiek celu, tworzyć ani utrzymywać nieujawnionych lub niezarejestrowanych funduszy lub aktywów. Pracownikom zabrania się fałszowania dokumentacji księgowej i muszą oni dołożyć wszelkich starań, aby wszystkie informacje przekazywane audytorom były dokładne.
- 6.2. Spółka jest zobowiązana do posiadania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, zdolnego do wykrywania i zapobiegania niewłaściwym płatnościom na rzecz zagranicznych urzędników. System kontroli wewnętrznej powinien wykorzystywać środki, które dają rozsądną pewność, że:
  - 6.2.1. transakcje zawierane są z ogólnego lub konkretnego upoważnienia kierownictwa;
  - 6.2.2. transakcje są rejestrowane jako niezbędne (i) w celu umożliwienia sporządzenia sprawozdania finansowego zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości lub wszelkimi innymi kryteriami mającymi zastosowanie do takich sprawozdań oraz (ii) w celu zachowania odpowiedzialności za aktywa;
  - 6.2.3. dostęp do aktywów jest dozwolony wyłącznie na podstawie ogólnego lub konkretnego upoważnienia kierownictwa; oraz
  - 6.2.4. wykazana odpowiedzialność za aktywa jest porównywana z istniejącymi aktywami w rozsądnych odstępach czasu i podejmowane są odpowiednie działania w odniesieniu do wszelkich różnic.
- 6.3. FCPA wymaga „rozsądnego poziomu szczegółowości” i „rozsądnych zapewnień”, co oznacza poziom szczegółowości i stopnia pewności, który zadowoliliby kierujący się rozważą urzędników w prowadzeniu ich własnych spraw. Standard ten jest zinterpretowany w taki sposób, iż zapisy i wymogi kontrolne nie narzucają nierealistycznego stopnia dokładności lub precyzji, ale jego wymagania są wyższe niż wymagania dotyczące istotności, które zazwyczaj stosuje się w rachunkowości. W związku z tym nawet stosunkowo niewielkie płatności lub prezenty powinny być dokładnie rejestrowane, aby spełnić wymagania FCPA.

- 6.4. Wszelkie zauważone nieprawidłowości w księgach rachunkowych i rejestrach Spółki, które nie odzwierciedlają dokładnie, na rozsądnym poziomie szczegółowości, transakcji i rozporządzania aktywami Spółki, powinny być zgłaszane Radcy Prawnemu Spółki i Specjaliście ds. zgodności, którzy mają obowiązek konsultacji z Radcami Prawnymi IEP i Głównym audytorem IEP w celu ustalenia, czy doszło do naruszenia FCPA, a jeśli tak, to czy sprawa powinna zostać zgłoszona Komitetowi Audytu Viskase i czy należy podjąć odpowiednie działania.
- 6.5. Umyślne naruszenie przepisów FCPA dotyczących ksiąg i rejestrów może podlegać sankcjom karnym (pozbawienie wolności i/lub grzywna). Każde naruszenie (nawet nieświadome) może zostać ukarane grzywną cywilną.

7. ZAGRANICZNI PRZEDSTAWICIELE I KONSULTANCI

7.1. Przedstawiciele, konsultanci, dystrybutorzy i pośrednicy będący stronami trzecimi

7.1.1. Do „Przedstawicieli” dla celów niniejszej Polityki zalicza się wszelkich zagranicznych pośredników zewnętrznych zaangażowanych przez Spółkę do działania w imieniu Spółki lub którzy w rzeczywistości podejmują takie działania, głównie w celu ułatwienia sprzedaży. Może to obejmować konsultantów lub dystrybutorów działających w imieniu Spółki.

7.1.2. „Konsultanci” objęci niniejszą Polityką to podmioty zagraniczne, które udzielają Spółce porad i pomocy w zakresie działalności biznesowej i które działają w imieniu Spółki lub są zaangażowane w działania, które obejmują, bezpośrednio lub pośrednio, interakcje z zagranicznymi urzędnikami lub innym personelem, niezatrudnianym przez Spółkę, w celu pomocy Spółce w pozyskaniu, prowadzeniu lub podtrzymaniu działalności. Konsultanci, którzy nie działają w imieniu Spółki i nie są zaangażowani w działania, które obejmują, bezpośrednio lub pośrednio, interakcje z zagranicznymi urzędnikami lub innym personelem, niezatrudnianym przez Spółkę, w celu pomocy Spółce w pozyskaniu, prowadzeniu lub podtrzymaniu działalności, w celu pomocy Spółce w uzyskaniu, prowadzeniu lub utrzymaniu działalności, nie są uważani za „konsultantów” dla celów niniejszej Polityki.

7.1.3. „Dystrybutorzy” to zagraniczni pośrednicy, będący stronami trzecimi, którzy ułatwiają sprzedaż, którym Spółka sprzedaje lub do których dystrybuje produkty. Zdecydowana większość dystrybutorów Spółki to dystrybutorzy produktów. Znaczna część z nich sprzedaje produkty, które są konkurencyjne w stosunku do produktów Spółki. W związku z tym, chociaż ich działania podejmowane w porozumieniu ze Spółką mogą skutkować odpowiedzialnością Spółki, dystrybutorzy nie są generalnie przedstawicielami, którzy mogą wiązać Spółkę.

7.1.4. Termin „Pośrednicy będący stronami trzecimi” do celów niniejszej Polityki obejmuje przedstawicieli, konsultantów i dystrybutorów zgodnie z powyższą definicją.

7.2. Pracownikom nigdy nie wolno „chować głowy w piasek” w kontaktach z osobami trzecimi, które działają w imieniu Spółki. Pracownicy muszą być wyczuleni na „sygnały ostrzegawcze”, które stwarzają ryzyko dokonania płatności nielegalnej w świetle FCPA. Wystąpienie „sygnału ostrzegawczego” może oznaczać konieczność przeprowadzenia dodatkowej procedury due dilligence. Jeżeli pracownik ma wiedzę, uzasadnione przekonanie lub podejrzenie pojawienia się „sygnału ostrzegawczego” w odniesieniu do pośrednika będącego stroną trzecią, musi niezwłocznie zgłosić taką wiedzę, przekonanie lub podejrzenie w sposób przewidziany w niniejszej Polityce. Potencjalne sygnały ostrzegawcze, które zostaną uważnie i dokładnie analizowane, to m.in:

7.2.1. Pośrednik będący stroną trzecią ma reputację nieuczciwego podmiotu, tj. zgodnie z doniesieniami w przeszłości przekazywał łapówki lub wiadomo, że traktuje takie

praktyki korupcyjne jako normalny, zwyczajowy lub akceptowalny sposób prowadzenia działalności gospodarczej;

- 7.2.2. Pośrednik będący stroną trzecią ma bliski związek rodzinny lub inny związek osobisty z urzędnikami w jurysdykcji, w której może zostać poproszony o wykonywanie czynności dla Spółki;
  - 7.2.3. Prowizje lub opłaty pośrednika będącego stroną trzecią wykraczają poza zakres prowizji lub opłat, które są zwyczajowo stosowane w przypadku takiej samej lub podobnej czynności w branży lub regionie;
  - 7.2.4. Pośrednik będący stroną trzecią odmawia lub niechętnie podpisuje oświadczenia umowne i gwarancje, że nie naruszył lub nie naruszy Polityki Spółki;
  - 7.2.5. Pośrednik będący stroną trzecią żąda, aby jego prowizje lub opłaty były wypłacane (i) w gotówce, (ii) do banku lub innej instytucji finansowej w obcym kraju niezwiązanym z transakcjami lub (iii) innym nieujawnionym stronom;
  - 7.2.6. Pośrednik będący stroną trzecią żąda lub zachęca do sporządzania fałszywych faktur lub innej dokumentacji w związku z transakcją;
  - 7.2.7. Pośrednik będący stroną trzecią żąda stosowania „umowy pobocznej”, tj. zobowiązania, w formie ustnej, pisemnej lub przekazanego elektronicznie, które nie było częścią pisemnej umowy ramowej i które w istotny sposób zmienia jeden lub więcej warunków umowy ramowej;
  - 7.2.8. Pośrednik będący stroną trzecią nie chce lub nie jest w stanie przedstawić wyników działań, raportów lub innych potwierdzeń pracy wykonanej w imieniu Spółki;
  - 7.2.9. Transakcja ma miejsce w obcym kraju cieszącym się ogólną reputacją państwa, w którym ma miejsce przekupstwo i/lub publiczna korupcja. Kraje, które są postrzegane jako kraje o wysokim poziomie korupcji, są ujęte w Indeksie Percepcji Korupcji (Corruption Perceptions Index) organizacji Transparency International. Patrz www.transparency.org/cpi2014/results. Działania w tych krajach wymagają dodatkowej czujności; lub
  - 7.2.10. Pośrednik będący stroną trzecią został „polecony” przez zagranicznego urzędnika.
  - 7.2.11. Pozostałe „sygnały ostrzegawcze” opisano w Załączniku B.
- 7.3. Jeśli którykolwiek z pracowników ma wiedzę, uzasadnione przypuszczenia lub podejrzenia, że płatność lub obietnica płatności zakazanej przez obowiązujące przepisy antykorupcyjne została, jest lub może zostać dokonana przez pośrednika będącego stroną trzecią na rzecz lub w imieniu Spółki lub z korzyścią dla Spółki, pracownik ten ma obowiązek niezwłocznie przekazać taką wiedzę, przypuszczenie, podejrzenie w sposób przewidziany w niniejszej Polityce i dołożyć wszelkich uzasadnionych starań, aby zapobiec dokonaniu płatności lub obietnicy płatności.
- 7.4. Spółka jest zobowiązana do nawiązywania współpracy wyłącznie z etycznymi i renomowanymi pośrednikami zewnętrznymi. Przed przedłużeniem współpracy z zagranicznym pośrednikiem będącym stroną trzecią Spółka przeprowadzi procedurę due dilligence w stosunku do potencjalnego zagranicznego pośrednika będącego stroną trzecią, zanim pośrednik będący stroną będzie mógł wykonać jakąkolwiek pracę na rzecz lub w imieniu Spółki. *(Przykładową procedurę due dilligence przed przedłużeniem współpracy przedstawiono w Załączniku B.)* Wszystkie dokumenty dotyczące procedury due dilligence oraz umowa określająca warunki przedłużenia współpracy i zakres uprawnień danego pośrednika będącego stroną trzecią muszą być przechowywane w jednej kartotece głównej dla tego pośrednika będącego stroną trzecią. Przed przedłużeniem współpracy z pośrednikiem zagranicznym będącym stroną trzecią zgodnie z

definicją w punkcie 7.1 pracownicy powinni powiadomić i uzyskać zgodę Specjalisty ds. zgodności.

- 7.5. Wszystkie umowy dotyczące zatrudnienia zagranicznego pośrednika będącego stroną trzecią zgodnie z definicją w punkcie 7.1 muszą być zatwierdzone przez Radcę Prawnego i Specjalistę ds. zgodności i muszą zawierać oświadczenia i gwarancje antykorupcyjne** (*wzór oświadczeń i gwarancji przedstawiono w Załączniku A*). Kopia umowy musi być przechowywana przez Specjalistę ds. zgodności i odzwierciedlać zgodę Specjalisty ds. zgodności i Dyrektora Finansowego.
- 7.6.** Po przedłużeniu współpracy z zagranicznym pośrednikiem będącym stroną trzecią w celu ułatwienia sprzedaży Spółka przeprowadzi procedurę due dilligence po przedłużeniu, w tym m.in. zachowanie i aktualizację wszelkich nowych informacji uzyskanych podczas okresowych przeglądów pracy pośrednika. (*Przykładową procedurę due dilligence po przedłużeniu współpracy przedstawiono w Załączniku C.*)
- 7.7.** Wszystkie umowy przewidujące wypłatę środków finansowych przez Spółkę na rzecz pośrednika będącego stroną trzecią za usługi związane z transakcjami biznesowymi poza Stanami Zjednoczonymi muszą mieć formę pisemną i wymagają od drugiej strony przedstawienia pisemnej faktury i zaświadczenia, że w okresie objętym fakturą druga strona spełniła wszystkie swoje zobowiązania wynikające z danej umowy i zachowuje zgodność z warunkami jej umowy ze Spółką w dacie takiego zaświadczenia. Umowy wymagające wydatkowania środków finansowych przez Spółkę na takie usługi wymagają również, aby środki finansowe były przekazywane wyłącznie na rachunek bankowy należący do wyznaczonego odbiorcy oraz aby rachunek taki znajdował się w jurysdykcji, w której mają być wykonywane dane usługi biznesowe, chyba że Specjalista ds. zgodności stwierdzi, że płatność w innej jurysdykcji nie narusza obowiązującego prawa oraz że istnieje uzasadniony powód biznesowy dla dokonania płatności w innej jurysdykcji.

8. PRZEJĘCIA

- 8.1.** W pewnych sytuacjach, gdy Spółka lub którakolwiek z jej spółek zależnych dokonuje przejęcia, czy to poprzez zakup akcji, zakup aktywów, fuzję lub w inny sposób, czy też staje się partnerem we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka może ponosić potencjalną odpowiedzialność, na mocy FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych, za działania podjęte przez inny podmiot. Dlatego też, gdy Spółka lub spółka zależna realizuje przejęcie lub wspólne przedsięwzięcie, Specjalista ds. zgodności z Icahn Enterprises L.P. („IEP”) lub Specjalista ds. zgodności Spółki przeprowadzi ocenę w zakresie ryzyka korupcji, związanej z celem przejęcia, jak również działań określonych w ramach przejęcia. Spółka ma obowiązek skonsultować się ze Specjalistą ds. ryzyka lub Radcami Prawnymi IEP w celu ustalenia, kto przeprowadzi ocenę.
- 8.2.** Zgodnie z tą oceną Specjalista ds. zgodności IEP, Radca Prawny Spółki i/lub Specjalista ds. zgodności Spółki będą nadzorować procedurę due dilligence w odniesieniu do ryzyka korupcji związanego z planowanym przejęciem. Procedura due dilligence obejmie badanie zgodności podmiotu będącego celem przejęcia z FCPA, brytyjską ustawą o przekupstwie i wszystkimi innymi obowiązującymi przepisami antykorupcyjnymi. Radca Prawny i Specjalista ds. zgodności mają obowiązek określić konkretne informacje, które należy uzyskać w związku z takim dochodzeniem; Radca Prawny i Specjalista ds. zgodności mają również obowiązek zweryfikować i zatwierdzić pisemne wyniki takiego dochodzenia. (*Przykładową procedurę due dilligence przed przejęciem przedstawiono w Załączniku B, natomiast przykładowe pytania w procedurze due dilligence – w Załączniku D.*) Spółka ma obowiązek skonsultować się ze Specjalistą ds. ryzyka IEP w celu ustalenia, kto będzie nadzorował procedurę due dilligence w odniesieniu do ryzyka korupcji.
- 8.3.** W przypadku gdy procedurę due dilligence przeprowadza Spółka, zobowiązana jest przekazać niezwłocznie wyniki swojej procedury due dilligence Specjaliście ds. zgodności IEP przed nabyciem spółki docelowej lub podjęcie wspólnego przedsięwzięcia. Specjalista ds. zgodności IEP ma obowiązek powiadomić Radców Prawnych IEP, Głównego Audytora IEP, Radcę Prawnego

Spółki oraz Audytora Wewnętrznego Spółki o wynikach procedury due dilligence. Bez zgody Specjalisty ds. zgodności IEP, Radcy Prawnego IEP i Radcy Prawnego Spółki nie nastąpi przejęcie żadnego podmiotu ani aktywów, które w ocenie Specjalisty ds. zgodności Spółki lub Specjalisty ds. zgodności IEP niosą ze sobą ryzyko korupcji.

- 8.4.** W przypadku gdy procedura due dilligence dotycząca zgodności z przepisami antykorupcyjnymi nie jest wykonalna przed przejęciem nowego podmiotu z przyczyn niezależnych od Spółki lub spółki zależnej, lub z powodu obowiązującego prawa, przepisów lub regulacji, Spółka przeprowadzi procedurę due dilligence dotyczącą zgodności z przepisami antykorupcyjnymi po przejęciu. W przypadku gdy procedurę due dilligence przeprowadza Spółka, musi ona niezwłocznie zgłosić Specjaliście ds. zgodności IEP wyniki swojej procedury due dilligence dotyczącej zgodności z przepisami antykorupcyjnymi. Spółka zobowiązana jest zagwarantować możliwie najszybsze wdrożenie postanowień niniejszej Polityki, które w każdym razie nastąpi nie później niż rok po zamknięciu, w odniesieniu do nowo nabytych przedsiębiorstw, a w przypadku tych przejęć, do których ustalono, że nie stwarzają ryzyka korupcji, przeprowadzi okresowe audyty antykorupcyjne lub włączy elementy antykorupcyjne do audytu finansowego. Spółka przeszkoli dyrektorów, członków kadry kierowniczej, pracowników, przedstawicieli, konsultantów, dystrybutorów, partnerów we wspólnym przedsięwzięciu oraz odpowiednich pracowników przejmowanego przedsiębiorstwa, którzy stanowią zagrożenie korupcyjne dla Spółki, w zakresie obowiązujących przepisów antykorupcyjnych oraz Polityki Spółki, a także przeprowadzi szczegółowy audyt antykorupcyjny wszystkich nowo przejmowanych przedsiębiorstw w ciągu 18 miesięcy od daty przejęcia. Spółka musi niezwłocznie przekazać wyniki takiego audytu Specjaliście ds. zgodności, Radcy Prawnemu Spółki, Audytorowi Wewnętrznemu Spółki i Specjaliście ds. zgodności IEP, który powiadomi Radców Prawnych IEP oraz Głównego Audytora IEP.
- 8.5.** Spółka lub jednostka zależna, w zależności od podmiotu, którego to dotyczy, włączy do odpowiednich umów oświadczenia i gwarancje antykorupcyjne, stosownie do przypadku. *(Wzór oświadczeń i gwarancji przedstawiono w Załączniku A)*

9. SPÓŁKI ZALEŻNE I PARTNERZY WE WSPÓLNYM PRZEDSIĘWZIĘCIU

Spółka utrzymuje najwyższe standardy etyczne, nie toleruje przekupstwa ani innych form korupcji oraz przestrzega surowych zasad antykorupcyjnych. Przestrzeganie zasad przez Spółkę będzie regularnie monitorowane w ramach procedury audytu określonej w punkcie 3.8 niniejszej Polityki i w następujący sposób:

- 9.1.** Spółka będzie utrzymywać i wdrażać politykę antykorupcyjną zgodną z FCPA i wszelkimi innymi obowiązującymi przepisami antykorupcyjnymi w jurysdykcjach, w których jest fizycznie obecna, w tym w odniesieniu do każdej z jej spółek zależnych. Polityka Spółki zostanie poddana przeglądowi przez IEP w porozumieniu z zewnętrznym doradcą IEP.
- 9.2.** Spółka niezwłocznie powiadomi Specjalistę ds. zgodności IEP o wszelkich okolicznościach, w których Spółka, w tym jej spółki zależne, stwierdzi, że mogą istnieć uzasadnione podstawy do stwierdzenia naruszenia FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innego obowiązującego prawa antykorupcyjnego.
- 9.3.** Podczas kwartalnych konferencji telefonicznych komitetu ds. ujawniania informacji Spółka będzie informowała o ewentualnym pojawieniu się jakichkolwiek problemów lub wątpliwości.
- 9.4.** Specjalista ds. zgodności Spółki będzie regularnie, lecz nie rzadziej niż co pół roku, omawiał zgodność działalności Spółki z Polityką z IEP i zewnętrznym radcą prawnym IEP, w tym omawiał przestrzeganie Polityki przez każdą ze spółek zależnych Spółki.
- 9.5.** Spółka, w tym jej spółki zależne, dopilnuje, aby posiadać nieograniczony dostęp i prawo do audytu całej dokumentacji finansowej każdego partnera we wspólnym przedsięwzięciu *((wzór oświadczenia umownego przedstawiono w Załączniku A)*, chyba że Specjalista ds. zgodności IEP zatwierdzi inaczej. Spółka, w tym jej spółki zależne, będzie wymagać od partnerów we wspólnym

przedsięwzięciu przestrzegania wymogów księgowych przewidzianych w FCPA oraz utrzymywania odpowiednich procedur zapobiegających przekupstwu zgodnie z brytyjską ustawą o przekupstwie i innymi obowiązującymi przepisami antykorupcyjnymi, w odpowiednich przypadkach.

- 9.6. Wszystkie zawarte umowy wspólnych przedsięwzięć będą zawierać oświadczenia i gwarancje, w których partner lub partnerzy we wspólnym przedsięwzięciu zaświadczaają, że partner lub partnerzy we wspólnym przedsięwzięciu, w tym dyrektorzy, członkowie kadry kierowniczej, pracownicy i przedstawiciele partnerów we wspólnym przedsięwzięciu, zachowują pełną zgodność ze wszystkimi obowiązującymi przepisami antykorupcyjnymi. Przed przystąpieniem do wspólnego przedsięwzięcia Spółka lub spółka zależna, w zależności od zaangażowanego podmiotu, przeprowadzi procedurę due diligence dotyczącą zgodności z przepisami antykorupcyjnymi o zakresie podobnym do środków określonych w Załączniku B i prześle wyniki tego badania Specjaliście ds. zgodności IEP, który powiadomi Radców Prawnych IEP i Głównego Audytora IEP. Po przystąpieniu do wspólnego przedsięwzięcia Spółka lub spółka zależna, w zależności od zaangażowanego podmiotu, przeprowadzi procedurę due diligence dotyczącą zgodności z przepisami antykorupcyjnymi o zakresie podobnym do środków określonych w Załączniku C i niezwłocznie prześle wyniki tego badania Specjaliście ds. zgodności IEP, który powiadomi Radców Prawnych IEP i Głównego Audytora IEP.
- 9.7. Wszystkie umowy zawierane z pośrednikami zagranicznymi będącymi stronami trzecimi będą zawierały oświadczenia i gwarancje dotyczące przeciwdziałania korupcji odpowiednie dla danego pośrednika będącego stroną trzecią (*wzór oświadczeń i gwarancji przedstawiono w Załączniku A*) Przed przedłużeniem współpracy z zagranicznym pośrednikiem będącym stroną trzecią Spółka i jej spółki zależne przeprowadzą procedurę due diligence dotyczącą zgodności z przepisami antykorupcyjnymi, właściwą dla danego pośrednika będącego stroną trzecią (*Przykładową procedurę due diligence przedstawiono w Załączniku B.*) W zakresie, w jakim taka procedura due diligence skutkuje pojawieniem się sygnałów ostrzegawczych, Spółka i jej spółka zależna zgłosi takie sygnały ostrzegawcze i wystąpi o zgodę Specjalisty ds. zgodności Spółki i Specjalisty ds. zgodności IEP przed przedłużeniem współpracy z zagranicznym pośrednikiem będącym stroną trzecią. Po przedłużeniu współpracy z zagranicznym pośrednikiem będącym stroną trzecią Spółka lub jej spółka zależna, w zależności od zaangażowanego podmiotu, przeprowadzi procedurę due diligence dotyczącą zgodności z przepisami antykorupcyjnymi i w przypadku pojawienia się sygnałów ostrzegawczych, niezwłocznie poinformuje o wynikach tej procedury Specjalistę ds. zgodności Spółki i Specjalistę ds. zgodności IEP (*Przykładową procedurę due diligence po przedłużeniu współpracy przedstawiono w Załączniku B.*)

10. OBOWIĄZEK ZGŁASZANIA I BRAK DZIAŁAŃ ODWETOWYCH

- 10.1. Każdy pracownik Spółki, do którego zagraniczny urzędnik państwowy zwrócił się o pieniądze, prezenty lub cokolwiek wartościowego, a także każdy pracownik Spółki, który wie lub w dobrej wierze podejrzewa, że nastąpiło lub będzie miało miejsce naruszenie Polityki, FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innego obowiązującego przepisu antykorupcyjnego, ma obowiązek **niezwłocznego zgłoszenia tej okoliczności Specjaliście ds. zgodności albo na anonimowej infolinii ds. etyki pod numerem (800) 884-1340.**
- 10.2. Żaden pracownik, który w dobrej wierze zgłosi naruszenie Polityki, FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innego obowiązującego przepisu antykorupcyjnego, nie może być ofiarą prześladowań, działań odwetowych ani negatywnych konsekwencji związanych z zatrudnieniem. Każdy pracownik, który podejmuje działania odwetowe wobec pracownika, który w dobrej wierze dokonał zgłoszenia w ramach niniejszej Polityki, podlega działaniom dyscyplinarnym, włącznie z natychmiastowym rozwiązaniem stosunku pracy.
- 10.3. **Nieprzestrzeżenie i/lub niezgłoszenie naruszenia Polityki, FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innego obowiązującego przepisu antykorupcyjnego jest uznawane za naruszenie Polityki Spółki i skutkować będzie podjęciem działań dyscyplinarnych, włącznie z rozwiązaniem stosunku pracy.**

11. ZASADY PRZEJŚCIOWE

Spółka korzysta obecnie z usług przedstawicieli, dystrybutorów i konsultantów na całym świecie. Podczas gdy postanowienia merytoryczne niniejszej Polityki będą miały natychmiastowe zastosowanie do nich i ich działalności, niektóre aspekty niniejszej Polityki (np. uwzględnianie oświadczeń i gwarancji w umowach, procedura due dilligence przed przedłużeniem współpracy i po przedłużeniu współpracy, szkolenia itp.) będą, w odniesieniu do istniejących przedstawicieli, dystrybutorów i konsultantów, wprowadzane stopniowo. Nowi przedstawiciele, dystrybutorzy i konsultanci będą podlegać tym nowym procedurom umownym i procedurze due dilligence. W okresie przejściowym nie dojdzie do zawarcia z istniejącymi przedstawicielami, dystrybutorami i konsultantami jakichkolwiek nowych, zmodyfikowanych, zmienionych, rozszerzonych lub odnowionych umów bez wyraźnej pisemnej zgody Rady Prawnego Spółki i tylko po pełnym wdrożeniu niniejszej Polityki w zakresie, w jakim dotyczy ona takich pośredników będących stronami trzecimi.

ZAŁĄCZNIK A

Wzór oświadczeń i gwarancji dla umów z przedstawicielami. Konsultanci. Dystrybutorzy i partnerzy we wspólnym przedsięwzięciu

Przedstawiciele, konsultanci, dystrybutorzy i partnerzy we wspólnym przedsięwzięciu generują różnego rodzaju ryzyko braku zgodności. Poniższe oświadczenia obejmują szeroki zakres zasad antykorupcyjnych, z których nie wszystkie dotyczą każdej agencji, firmy konsultingowej, dystrybutora lub relacji w ramach wspólnych przedsięwzięć. Przykładowo, konsultanci zatrudnieni przez Spółkę, którzy nie zajmują się sprzedażą, dystrybucją lub jakąkolwiek interakcją z urzędnikami państwowymi, mogą stwarzać niewielkie, jeśli w ogóle, ryzyko niewłaściwej interakcji z rządem. Poniższe punkty zawierają opcje mające na celu zapewnienie, że uwzględnione jest ryzyko wynikające z każdej relacji. Nieuwzględnienie określonych oświadczeń, gwarancji lub ich aspektów w umowach powinno mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy ryzyko niezgodności jest minimalne ze względu na zakres relacji biznesowych pomiędzy Spółką a osobami trzecimi.

1. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] zapoznał się, rozumie i będzie przestrzegać Ustawy o Zagranicznych Praktykach Korupcyjnych („FCPA”), brytyjskiej ustawy o przekupstwie, zasad i procedur zgodności z przepisami antykorupcyjnymi \[nazwa spółki/spółki zależnej] („Spółki”) oraz wszelkich obowiązujących przepisów i regulacji antykorupcyjnych \[kraju macierzystego Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólny przedsięwzięciu i dowolnej innej jurysdykcji, w której \[Agent/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] prowadzi działalność w imieniu Spółki. W szczególności [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] oświadcza i gwarantuje, że w imieniu Spółki, bezpośrednio lub pośrednio:
  - a. nie oferował, obiecywał, upoważniał do lub dokonywał płatności lub przekazywał niczego wartościowego oraz nie będzie oferować, obiecywać, autoryzować lub dokonywać płatności lub przekazywać niczego wartościowego, w tym m.in. jakiegokolwiek części wynagrodzenia otrzymanego zgodnie z niniejszą Umową, jakiegokolwiek korzyści majątkowej, spłaty, płatności celem wywarcia wpływu lub ukrytej prowizji zagranicznym urzędnikom publicznym (w tym urzędnikom państwowym i wojskowym oraz pracownikom, kadrze kierowniczej i pracownikom przedsiębiorstwa państwowego lub kontrolowanego przez rząd, urzędnikom i kandydatom zagranicznej partii politycznej a także urzędnikom i pracownikom publicznej organizacji międzynarodowej, takiej jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, Bank Światowy lub Unia Europejska) lub jakiegokolwiek innej osobie, bez względu na to, czy na korzyść urzędnika państwowego, czy też inaczej:
    - i. w celu (i) wywarcia wpływu na jakiegokolwiek działanie lub decyzję urzędnika państwowego w ramach pełnionej przez niego oficjalnej funkcji, (ii) nakłonienia urzędnika państwowego do podjęcia lub zaniechania działania z naruszeniem zgodnych z prawem obowiązków takiego urzędnika, (iii) zapewnienia jakiegokolwiek niewłaściwej przewagi, (iv) nakłonienia urzędnika państwowego do wykorzystania swojego wpływu na zagraniczny rząd lub instytucję zagranicznego rządu w celu wpłynięcia na jakiegokolwiek czynność lub decyzję takiego rządu lub instytucji, skutkującą pozyskaniem lub

podtrzymaniem kontaktów biznesowych dla lub z, lub skierowaniem kontaktów biznesowych do, jakiegokolwiek osoby, lub (v) niewłaściwego wykonywania funkcji lub działalności lub nagrodzenia osoby za niewłaściwe wykonywanie takiej funkcji lub działalności; lub

- ii. w sytuacji, gdy [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wie lub uważa, że przyjęcie korzyści stanowiłoby samo w sobie niewłaściwe wykonywanie funkcji lub czynności; lub
- b. nie żądał, nie wyrażał zgody na przyjęcie ani nie przyjął oraz nie będzie żądał, wyrażał zgody na przyjęcie ani przyjmował korzyści majątkowej od osoby trzeciej, który to zakaz obejmuje (m.in.): (i) wyrażenie zgody na przyjęcie lub przyjęcie korzyści finansowej lub innej, której zamierzonym skutkiem jest niewłaściwe wykonywanie funkcji lub działalności; (ii) wyrażenie zgody na przyjęcie lub przyjęcie korzyści finansowej lub innej, w przypadku gdy takie żądanie, zgoda lub przyjęcie samo w sobie stanowi niewłaściwe wykonywanie funkcji lub działalności; (iii) wyrażenie zgody na przyjęcie lub przyjęcie korzyści finansowej lub innej jako wynagrodzenia za niewłaściwe wykonywanie funkcji lub działalności; lub (iv) przewidywanie lub przyjęcie korzyści finansowej lub innej korzyści jako wynagrodzenia za niewłaściwe wykonywanie funkcji lub działalności; lub (iv) niewłaściwe wykonywanie funkcji lub działalności w sytuacji, gdy beneficjent korzyści majątkowej oczekuje lub wskutek żądania, wyrażenia zgody na przyjęcie lub przyjęcia przez beneficjenta korzyści majątkowej korzyści finansowej lub innej.
2. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] nie może przedłużyć współpracy ani wyznaczyć jakiegokolwiek subagenta lub przedstawiciela do działania w imieniu Spółki, z wyjątkiem przypadków wyraźnie przewidzianych w niniejszej Umowie i Polityce Spółki w zakresie zgodności z przepisami antykorupcyjnymi, oraz wyłącznie za uprzednią pisemną zgodą Spółki i pod warunkiem, że subagent lub przedstawiciel wyrazi pisemną zgodę na związanie się postanowieniami niniejszej Umowy.
  3. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wyraża zgodę na to, że nie będzie dokonywał żadnych płatności na cele polityczne, darowizn na cele charytatywne ani innych podobnych płatności w imieniu Spółki bez uprzedniej pisemnej zgody Spółki.
  4. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] będzie prowadził swoje księgi rachunkowe i rejestry, w odniesieniu do wszystkich swoich działań w imieniu Spółki, w sposób zgodny z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości w każdej jurysdykcji, w której [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] prowadzi działalność na rzecz Spółki. Jako wymóg minimum, księgi rachunkowe i rejestry [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] muszą być prawdziwe, poprawne, kompletne i dokładne w każdym aspekcie, a każdy przychód lub wydatek musi być dokładnie opisany i odzwierciedlony w księgach [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] w odniesieniu do działalności prowadzonej w imieniu Spółki.
  5. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] powiadomi Specjalistę ds. zgodności Spółki na piśmie i niezwłocznie po wykryciu wszelkich znanych lub podejrzewanych naruszeń FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych, polityki i procedur antykorupcyjnych Spółki lub warunków niniejszej Umowy, w tym również w przypadku, gdy stwierdzone lub podejrzewane naruszenie zostało popełnione przez [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] lub przez któregośkolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników lub przedstawicieli w związku z działalnością prowadzoną w imieniu Spółki.
  6. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wyraża zgodę na umożliwienie Spółce regularnego i uzasadnionego dostępu do ksiąg, rejestrów i innych dokumentów [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] związanych z jej działalnością prowadzoną w imieniu Spółki w celu dokonania przez Spółkę przeglądu i audytu. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wyraża również zgodę na

sporządzenie przez siebie, na żądanie Spółki, pisemnych raportów zgodnie ze specyfikacją i formatem wymaganym przez Spółkę.

7. Naruszenie zasad lub procedur antykorupcyjnych Spółki, FCPA, brytyjskiej o przekupstwie lub innych porównywalnych antykorupcyjnych przepisów lub regulacji prawnych mających zastosowanie do [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] lub któregośkolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli stanowi istotne naruszenie niniejszej Umowy i daje Spółce prawo do natychmiastowego rozwiązania Umowy. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] przyjmuje również do wiadomości, że jakiegokolwiek naruszenie tych oświadczeń i gwarancji byłoby istotnym naruszeniem umowy [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] ze Spółką skutkującym tym samym prawem Spółki do natychmiastowego rozwiązania Umowy.
8. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wyraża zgodę na zwrot Spółce wszelkich płatności dokonanych z środków finansowych lub aktywów Spółki [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] lub któregośkolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli z naruszeniem FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie, wszelkich innych antykorupcyjnych przepisów lub regulacji prawnych mających zastosowanie do [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] lub któregośkolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli, a także warunków tej Umowy oraz wynikających z tego grzywien i kar pieniężnych. W zakresie, w jakim [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] lub którykolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli popełnia (lub jest podejrzany lub oskarżony o popełnienie lub jest przedmiotem dochodzenia w związku z popełnieniem) naruszenie FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innych obowiązujących antykorupcyjnych przepisów lub regulacji prawnych, [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] będzie chronić Spółkę i zwolni ją z odpowiedzialności za wszelkie koszty prawne lub inne koszty, wydatki lub inne zobowiązania poniesione lub zaciągnięte przez Spółkę w związku z naruszeniem, w momencie ich wymagalności, włączając w to koszty jakiegokolwiek kontroli wykrywającej naruszenie FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub innych obowiązujących przepisów antykorupcyjnych lub regulacji prawnych.
9. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] będzie przedkładał coroczne oświadczenia, w dniu [data] każdego kolejnego roku, potwierdzające, iż [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] nadal rozumie i przestrzega przepisy FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie, wszelkich innych porównywalnych przepisów antykorupcyjnych lub regulacji mających zastosowanie w odniesieniu do [Przedstawiciela/Konsultanta/Dystrybutora/Partnera we wspólnym przedsięwzięciu] lub któregośkolwiek z członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli, zasad i warunków polityk i procedur zgodności z przepisami antykorupcyjnymi Spółki oraz warunków niniejszej Umowy.
10. [Przedstawiciel/Konsultant/Dystrybutor/Partner we wspólnym przedsięwzięciu] wyraża zgodę na swój udział oraz na udział członków jego kadry kierowniczej, pracowników i przedstawicieli, którzy będą działać w imieniu Spółki, w szkoleniach antykorupcyjnych prowadzonych lub zatwierdzonych przez Spółkę.

ZAŁĄCZNIK B

Przykładowe badania due dilligence przed przedłużeniem współpracy w przypadku Przedstawicieli/Konsultantów/Dystrybutorów/Partnerów we wspólnym przedsięwzięciu oraz w przypadku potencjalnych przejęć

Przedłużenie współpracy z przedstawicielami, konsultantami, nawiązywanie współpracy z dystrybutorami, angażowanie się we wspólne przedsięwzięcia generuje różnego rodzaju ryzyko braku zgodności. Due dilligence wymagana w każdym przedsięwzięciu biznesowym nie jest taka sama. Poniższe przykładowe badania due dilligence przed przedłużeniem współpracy obejmują szeroki zakres zasad antykorupcyjnych, z których nie wszystkie dotyczą każdej agencji, firmy konsultingowej, ustaleń z dystrybutorem, relacji w ramach wspólnych przedsięwzięć lub przejęcia. Poniższa lista zawiera opcje mające na celu zapewnienie, że uwzględnione jest ryzyko wynikające z

każdej relacji. Decyzje o nieprzeprowadzaniu określonych badań, wymienionych poniżej, powinny być podejmowane jedynie w przypadku, gdy uwzględnienie potencjalnego ryzyka braku zgodności z przepisami antykorupcyjnymi jest możliwe bez informacji uzyskanych w takim badaniu. Innymi słowy, powód biznesowy nieprzeprowadzenia badania powinien być oczywisty.

1. Co do zasady, informacje z badania due dilligence dotyczącego zgodności z przepisami antykorupcyjnymi w odniesieniu do przedstawicieli, konsultantów, partnerów we wspólnym przedsięwzięciu oraz potencjalnych przejęć można uzyskać przy użyciu różnych metod, w tym poprzez przegląd odpowiednich dokumentów, wizyty na miejscu w ich miejscu (miejscach) prowadzenia działalności, wywiady z personelem oraz wykorzystanie kwestionariuszy due dilligence (których wzór znajduje się w Załączniku D).
2. Informacje uzyskane w trakcie badania due dilligence dotyczącego zgodności z przepisami antykorupcyjnymi mogą obejmować w stosownych przypadkach (*lista dokumentów, które mogą być wymagane w celu uzyskania tych informacji, znajduje się w Załączniku D*):
  - a. Doświadczenie zawodowe, stosowne umiejętności, kwalifikacje i inne poświadczenia, jak również historia kredytowa, z miejsca zamieszkania, rejestru karnego i sporów cywilnych;
  - b. Struktura korporacyjna i własności;
  - c. Zezwolenia i licencje wydawane przez rząd zagraniczny;
  - d. Istnienie jakiegokolwiek polityki antykorupcyjnej, polityki zapobiegania działaniom odwetowym lub polityki przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, programów zgodności lub kodeksu postępowania;
  - e. Obywatelstwo i tożsamość głównych i kluczowych pracowników, w tym informacje, czy którykolwiek z pracowników jest obecnym lub byłym urzędnikiem państwowym;
  - f. Procedury płatnicze, w tym zasady zatwierdzania, gotówka i inne metody płatności, przejrzystość i rejestracja transakcji, procedury sprawozdawcze oraz płatności na rzecz pośredników będących stronami trzecimi;
  - g. Informacje księgowe dotyczące płatności na rzecz zagranicznych urzędników państwowych i wszelkich osób trzecich, które współpracują z zagranicznymi urzędnikami państwowymi;
  - h. Praktyki i procedury audytu;
  - i. Reputację biznesową, w szczególności u innych firm, które miały relacje biznesowe z przedstawicielem/konsultantem, partnerem we wspólnym przedsięwzięciu lub podmiotem będącym potencjalnym celem przejęcia;
  - j. Istnienie jakichkolwiek relacji pomiędzy przedstawicielem/konsultantem lub kluczowym personelem partnera we wspólnym przedsięwzięciu lub podmiotu, będącego potencjalnym celem przejęcia (lub którymkolwiek z członków jego rodziny) a zagranicznymi urzędnikami;
  - k. Listy konsultantów, przedstawicieli lub stron trzecich wykorzystywanych jako pośrednicy;
  - l. Istnienie wszelkich wzajemnych powiązań między działalnością biznesową przedstawiciela/konsultanta, partnera we wspólnym przedsięwzięciu lub podmiotu będącego potencjalnym celem przejęcia a rządem zagranicznym (w tym podmiotami będącymi własnością państwa i kontrolowanymi przez państwo), takich jak umowy i transakcje handlowe, ustalenia dotyczące bezpieczeństwa, przywóz i wywóz, zezwolenia i licencje, kwestie podatkowe, lokalna działalność charytatywna i polityczna lub inne;
  - m. Weryfikację dostarczonych istotnych, podstawowych informacji i oświadczeń;

- n. Ustalenie, czy opłaty lub prowizje pobierane od Spółki lub spółki zależnej są uzasadnione w świetle przeważającego zakresu opłat lub prowizji, które są zwyczajowo stosowane dla tych samych lub podobnych czynności w branży lub regionie; oraz
  - o. Weryfikację, czy wskazany w umowie rachunek bankowy, na który Spółka lub spółka zależna będzie wpłacać wszystkie prowizje i inne płatności, jest prowadzony w imieniu odbiorcy lub w imieniu podmiotu, o którym wiadomo, że jest kontrolowany przez odbiorcę, i znajduje się albo w kraju, w którym wykonywana będzie znacząca część usług odbiorcy na rzecz Spółki lub spółki zależnej, albo w kraju, w którym odbiorca w inny sposób normalnie prowadzi działalność.
3. W toku badania due dilligence może być uzasadnione szczegółowe sprawdzenie ewentualnych „sygnałów ostrzegawczych”, które mogą budzić obawy o skłonność do naruszania obowiązujących przepisów antykorupcyjnych lub do angażowania się w inne nielegalne lub nieetyczne działania. Wystąpienie „sygnałów ostrzegawczych” nie oznacza automatycznie, że proponowana współpraca musi zostać zakończona. „Sygnały ostrzegawcze” stanowią raczej podstawę do dalszych procedur due dilligence w celu zapewnienia, w rozsądnym możliwym zakresie, że zawierając transakcję, znając powód wystąpienia „sygnału ostrzegawczego”, Spółka nie naraża się na nieuzasadnione ryzyko biznesowe i prawne ani w odniesieniu do tego „sygnału ostrzegawczego”, ani ogólnie. Takie sygnały ostrzegawcze mogą obejmować (w stosownych przypadkach):
- a. Reputację nieuczciwego podmiotu, tj. podmiotu, który rzekomo przekazywał korzyści majątkowe w przeszłości lub o którym wiadomo, że traktuje takie praktyki korupcyjne jako normalny, zwyczajowy lub akceptowalny sposób prowadzenia działalności gospodarczej;
  - b. Wcześniejsze dochodzenia związane z korupcją lub zarzuty dotyczące uczciwości biznesowej lub etyki;
  - c. Bliskie powiązania rodzinne lub inne osobiste relacje z zagranicznymi urzędnikami;
  - d. Polecenie lub zaproponowanie podmiotu przez zagranicznego urzędnika;
  - e. Prowadzenie rozliczeń biznesowych w gotówce, z wykorzystaniem fałszywych dokumentów/faktur lub poprzez rachunki bankowe (w tym rachunki zagraniczne) lub firmy fasadowe, którym brakuje przejrzystości;
  - f. Prowizje lub opłaty wykraczające poza zakres prowizji lub opłat, które są zwyczajowo stosowane w przypadku takiej samej lub podobnej czynności w branży lub regionie;
  - g. Niechęć do podpisywania umownych oświadczeń i gwarancji antykorupcyjnych;
  - h. Żądanie stosowania „umowy pobocznej”, definiowanej jako zobowiązanie, w formie ustnej, pisemnej lub elektronicznie (*np.* mailowo), które nie było częścią pisemnej umowy ramowej (niezależnie od tego, czy zostało ono zawarte przed, równocześnie lub po zawarciu umowy ramowej) i które w istotny sposób zmienia jeden lub więcej warunków umowy ramowej;
  - i. Niechęć lub niezdolność do przedstawienia danych finansowych na potrzeby audytu, wyniku czynności, sprawozdań lub innych potwierdzeń wykonanych prac;
  - j. Działalność prowadzoną w obcym kraju, cieszącym się powszechnie reputacją państwa, w którym panuje przekupstwo lub korupcja publiczna. Patrz Indeks Percepcji Korupcji (Corruption Perceptions Index) organizacji Transparency International na stronie www.transparency.org/cpi2014/results;
  - k. Korzystanie z usług przedstawicieli będących stronami trzecimi bez przeprowadzenia koniecznej i odpowiedniej procedury due dilligence lub bez stosowania umownych oświadczeń i gwarancji antykorupcyjnych;

- l. Niestandardową, niewiarygodną, podejrzaną lub niekompletną dokumentację, dotyczącą działalności gospodarczej lub finansowej;
- m. Niestandardowe lub niepotrzebnie skomplikowane ustalenia (w tym, w przypadku partnerów we wspólnym przedsięwzięciu, w zakresie finansowania wkładów kapitałowych), które wykazują brak przejrzystości;
- n. Niestandardowe lub nadmiernie hojne lub nieuzasadnione podzlecenia;
- o. Nadmierne, fałszywe, wprowadzające w błąd lub źle sformułowane wnioski o płatność;
- p. Wnioski o zaliczkę;
- q. Brak polityki antykorupcyjnej lub programów zgodności; oraz
- r. Nieprawdziwe oświadczenia lub brak współpracy w procedurze due dilligence.

ZALĄCZNIK C

Przykładowe procedury due dilligence po przedłużeniu współpracy w przypadku Przedstawicieli/Konsultantów/Dystrybutorów/Partnerów we wspólnym przedsięwzięciu

Procedura due dilligence po przedłużeniu współpracy jest istotnym aspektem zachowania właściwych relacji biznesowych zgodnie z zobowiązaniem Spółki do uczciwości. Jak wspomniano wcześniej, każda relacja biznesowa z przedstawicielem lub konsultantem, relacja umowna z dystrybutorem lub udział we wspólnym przedsięwzięciu naraża Spółkę na różnego rodzaju ryzyko braku zgodności z przepisami antykorupcyjnymi. W związku z tym w poniższych punktach zaproponowano mechanizm, za pomocą którego Spółka może zmniejszyć ryzyko nieprzestrzegania przepisów w swoich powiązaniach biznesowych. Nie każdy wymieniony poniżej punkt musi zostać zrealizowany. Aby zapewnić, że ryzyko braku zgodności nie jest nieuzasadnione, konieczne jest podjęcie rozsądnej decyzji biznesowej o zaniechaniu stosowania jednego ze środków wymienionych poniżej:

1. Szkolenie antykorupcyjne co najmniej raz na dwa lata dla wyżej wymienionych kategorii współpracowników biznesowych, wraz z towarzyszącymi im dziennikami obecności i podpisanymi formularzami potwierżeń (które mogą być realizowane poprzez programy on-line);
2. Ukończenie co dwa lata procesu certyfikacji, poświadczającego: (i) zgodność z ustawą o zagranicznych praktykach korupcyjnych („FCPA”), brytyjską ustawą o przekupstwie oraz polityką antykorupcyjną Spółki; (ii) brak wiedzy na temat nieujawnionych naruszeń FCPA, brytyjskiej ustawy o przekupstwie lub polityki antykorupcyjnej Spółki; (iii) że osoba fizyczna/podmiot nie dokonał żadnych płatności, nie przekazał żadnego prezentu, ani też nie przekazał niczego wartościowego urzędnikowi zagranicznemu lub krewnemu urzędnika zagranicznego w związku z jakimkolwiek projektami lub działalnością Spółki lub w imieniu lub na korzyść Spółki, z wyjątkiem tych, które zostały wcześniej zatwierdzone przez Spółkę zgodnie z procedurą zatwierdzania płatności; oraz (iv) ukończenie programu szkolenia Spółki w zakresie FCPA i brytyjskiej ustawy o przekupstwie;
3. Certyfikat, o którym mowa w punkcie 2 powyżej, zostanie poddany przeglądowi i, w razie potrzeby, potwierdzony przez dyrektora wykonawczego Spółki lub pracownika Spółki odpowiedzialnego za nadzór nad przedstawicielem/konsultantem/Partnerem we wspólnym przedsięwzięciu;
4. Żądanie od przedstawiciela/konsultanta/partnera we wspólnym przedsięwzięciu przedstawienia, co rok, wyników prowadzonych działań, wystarczających do wykazania, że wykonuje swoje obowiązki i świadczy usługi, do wykonania których został zaangażowany;
5. Aktualizacja informacji ogólnych na temat przedstawiciela/konsultanta/partnera we wspólnym przedsięwzięciu przynajmniej raz na trzy lata;
6. Co najmniej raz na trzy lata Specjalista ds. zgodności i Audytor Wewnętrzny Spółki dokonują przeglądu kartoteki głównej każdego agenta, konsultanta i partnera we wspólnym przedsięwzięciu, w tym (i) rocznych certyfikatów, (ii) formularzy rocznego przeglądu działalności przedstawiciela/konsultanta/partnera we wspólnym przedsięwzięciu, (iii) wyników działań, przedstawionych przez przedstawiciela, konsultanta lub partnera we wspólnym przedsięwzięciu oraz (iv) uaktualnionych formularzy informacji ogólnych w celu ustalenia, czy istnieją sygnały ostrzegawcze, a jeśli istnieją, zbadanie sygnałów ostrzegawczych i ustalenie, czy właściwe jest dla Spółki kontynuowanie współpracy, czy też odnowienie lub wypowiedzenie istniejących umów z danym przedstawicielem/konsultantem/partnerem we wspólnym przedsięwzięciu, oraz
7. Dział Audytu, w ramach swojej ogólnej funkcji audytowej, może zarówno zapewnić, że cała odpowiednia dokumentacja jest przechowywana w kartotece głównej przedstawiciela lub konsultanta, jak i przeprowadzić merytoryczny przegląd tej dokumentacji, w tym badanie pod kątem ewentualnych sygnałów ostrzegawczych.

ZAŁĄCZNIK D Sugerowana lista zapytań w procedurze due dilligence i kwestionariusz

Wiele z wymienionych poniżej pozycji będzie najprawdopodobniej przedmiotem dociekań lub zadawanych pytań w związku z tworzeniem wspólnego przedsiębiorstwa lub przejęciem. Należy je uwzględnić w zakresie, w jakim poniższe pozycje są istotne dla oceny ryzyka braku zgodności w przypadku angażowania przedstawicieli, konsultantów i dystrybutorów. Nieprzekazanie informacji, niezależnie od tego, czy przedstawiciel, konsultant lub dystrybutor (1) posiada je czy też nie; lub (2) odmawia ich przekazania czy też nie, jest tylko jednym z czynników w określaniu ryzyka nieprzestrzegania przepisów antykorupcyjnych. Samo niezastosowanie się do żądania nie oznacza automatycznie, że relacje biznesowe nie mogą być kontynuowane. Oznacza to raczej, że należy przeprowadzić dalszą analizę skutków braku reakcji, aby rozsądnie ocenić przyszłe ryzyko biznesowe i prawne. W celu oceny ryzyka w każdej relacji należy kierować się zdrowym osądem biznesowym.

I. Lista wymaganych dokumentów

1. Dokumenty określające doświadczenie zawodowe, umiejętności, kwalifikacje i uprawnienia;
2. Dokumenty określające historię kredytową, miejsce zamieszkania, przeszłość kryminalną i historię sporów cywilnych;
3. Schemat organizacyjny, obejmujący zarząd, finanse, prawo, dział zgodność, dział etyki, marketing, sprzedaż i zasoby ludzkie (dział personalny);
4. Świadectwo rejestracji oraz wszelkie zezwolenia, licencje lub dokumenty rejestracyjne;
5. Dokumenty wykazujące prawo własności do wszelkich wyemitowanych akcji, w tym informacje dotyczące prawa własności przez podmiot będący własnością państwa lub podlegający rządowi lub urzędnikowi państwowemu;
6. Identyfikacja kluczowych osób kontaktowych/kadry kierowniczej i ich obywatelstwo, w tym określenie, czy którykolwiek z nich jest obecnie lub był w przeszłości urzędnikiem państwowym;
7. Lista innych podmiotów lub osób, z którymi podmiot, podlegający procedurze due dilligence, ma lub miał powiązania biznesowe;
8. Lista wszystkich przedstawicieli będących stronami trzecimi, z których korzysta podmiot podlegający procedurze due dilligence;
9. Zapisy księgowe:
  - a. Dane księgi głównej i sprawozdania finansowe;
  - b. Dane klientów, identyfikujące wszystkich klientów, o których wiadomo, że są własnością rządu lub są kontrolowani przez rząd, oraz ich kraj macierzysty;
  - c. Dane dotyczące sprzedawcy, w tym zestawienie wypłat (czeki/przelewy bankowe/raporty kasowe wypłat gotówkowych) oraz kraj pochodzenia;
  - d. Wykaz płatności na rzecz sponsorów, przedstawicieli, konsultantów, brokerów, dystrybutorów, resellerów, prawników, urzędników państwowych i innych pośredników sprzedaży, reprezentujących rząd będących stronami trzecimi;
  - e. Dane dotyczące zwrotu kosztów, w tym ewentualne wydatki przekazane urzędnikom państwowym, rejestr prezentów i zwroty kosztów pracowniczych;

- f. Dane wszystkich aktywnych kont bankowych, w tym rachunków do obsługi gotówkowej;
- g. Wykaz wszystkich licencji i zezwoleń otrzymanych/odnawianych przez organy rządowe, w tym kwoty zapłacone za każdą licencję/pozwolenie, kont księgi głównej oraz organów rządowych odpowiedzialnych za udzielanie licencji/pozwoleń;
- h. Lista wszystkich wpłat na cele charytatywne i polityczne oraz wszelkich form sponsoringu, w tym celów biznesowych, dla których przekazano darowizny;
- i. Elektroniczna ewidencja danych handlowych klientów, w tym zamówień klientów, płatności klientów oraz pokwitowań klientów/magazynowych;
- j. Wykaz wszystkich zapasów magazynowych;

10. Polityki i procedury:

- a. Wewnętrzna kontrola księgową i procedury prowadzenia dokumentacji;
- b. Polityki lub procedury dotyczące procesów zatwierdzania płatności na rzecz stron trzecich;
- c. Polityki lub procedury dotyczące rozporządzania gotówką, w tym osoby uprawnione do podpisywania czeków, kontrole dostępu do czeków, przekazanie akcji i przelewy bankowe, delegacje uprawnień oraz procesy zatwierdzania faktur;
- d. Polityki lub procedury dotyczące rozporządzania gotówką w kasie, w tym zaliczki pracownicze w formie drobnej gotówki;
- e. Zasady lub procedury dotyczące zwrotu kosztów;
- f. Polityki lub procedury dotyczące prezentów, posiłków, podróży, rozrywki lub innych wydatków dla zagranicznych urzędników państwowych;
- g. Polityki lub procedury dotyczące wpłat na cele charytatywne i polityczne oraz sponsoringu;
- h. Polityki lub procedury dotyczące relacji biznesowych z podmiotami rządowymi;
- i. Polityka antykorupcyjna;
- j. Polityka sygnalizowania nieprawidłowości;
- k. Kodeks postępowania/Kodeks etyki;
- l. Polityka w zakresie audytów wewnętrznych i zewnętrznych;
- m. Polityka/program zgodności w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, w tym wszystkie wspierające polityki i procedury;
- n. Procedury monitorowania transakcji prania pieniędzy, w tym system(-y) używany(-e) do wykrywania nietypowych/podejrzanych działań oraz wszelkie procedury alertów/reguł monitoringu;
- o. Polityka sankcji gospodarczych;
- p. Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów; oraz

- q. Polityki związane z procesem zakupów, due dilligence przedstawicieli będących stronami trzecimi oraz wytyczne dotyczące nawiązywania i przedłużania współpracy i rozwiązywania umów ze stronami trzecimi.

II. Kwestionariusz antykorupcyjny

1. Gdzie działa Pana/Pani firma?
2. Proszę wymienić wszystkie podmioty będące własnością państwa lub kontrolowane przez państwo, z którymi Pana/Pani firma współpracuje.
3. W jakim stopniu Pana/Pani firma (lub Pana/Pani pracownicy) wchodzić w relacje z urzędnikami państwowymi lub urzędnikami jednostek państwowych lub podlegających pod rząd?
4. Czy jest Pan/Pani obecnie lub był Pan/była Pani w przeszłości urzędnikiem państwowym?
5. Czy Pana/Pani firma posiada jakiegokolwiek zezwolenia wydane przez rząd?
6. Czy kiedykolwiek jakakolwiek agencja rządowa odmówiła, zawiesiła lub cofnęła licencję, zezwolenie lub certyfikat Panu/Pani, dowolnej firmie, której jest Pan/Pani właścicielem lub którą Pan/Pani kontroluje, lub podmiotowi, który Pana/Panią zatrudnia lub czy kiedykolwiek organ administracyjny skierował wniosek o ukaranie lub nałożył karę na taką firmę lub podmiot?
7. Czy Pana/Pani firma korzysta z usług konsultantów, przedstawicieli lub innych stron trzecich, które świadczą na rzecz Pana/Pani firmy usługi wiążące się z relacjami z agencjami rządowymi, w tym m.in. organami celnymi, podatkowymi lub wydającymi licencje/pozwolenia?
8. Czy kiedykolwiek przekazywał Pan/Pani pieniądze, prezenty, finansował rozrywkę, wydatki na podróże lub cokolwiek innego wartościowego urzędnikowi państwowemu?
9. Czy jakikolwiek przedstawiciel będący stroną trzecią kiedykolwiek, w Pana/Pani imieniu, przekazywał pieniądze, prezenty, finansował rozrywkę, wydatki na podróże lub cokolwiek innego wartościowego urzędnikowi państwowemu?
10. Czy kiedykolwiek był Pan/Pani podmiotem dochodzenia ze strony federalnych, stanowych lub lokalnych funkcjonariuszy organów ścigania w związku z przekupstwem lub korupcją, lub był Pan/Pani zaangażowany(-a) w jakikolwiek etap postępowania administracyjnego, śledczego lub sądowego lub postępowania związanego z domniemanym zachowaniem korupcyjnym?
11. Czy nawiązywał Pan/Pani stosunki biznesowe z jakąkolwiek osobą lub podmiotem, w stosunku do którego władze federalne, stanowe lub lokalne prowadziły dochodzenie w sprawie przekupstwa lub korupcji?
12. Czy kiedykolwiek oskarżono Pana/Panią lub jakąkolwiek firmę, której jest Pan/Pani właścicielem lub którą Pan/Pani kontroluje, o popełnienie jakiegokolwiek przestępstwa lub wykroczenia?
13. Czy jest lub kiedykolwiek był(a) Pan/Pani związany(-a) z jakimikolwiek stowarzyszeniami zawodowymi, radami lub komitetami doradczymi?
14. Czy jest lub kiedykolwiek był(a) Pan/Pani związany(-a) z jakąkolwiek organizacją polityczną? Jeśli tak, to w jaki sposób?
15. Czy Pana/Pani firma posiada politykę antykorupcyjną? Co polityka ta przewiduje?
16. Czy wymaga Pan/Pani od pracowników poświadczenia zgodności z polityką antykorupcyjną?
17. Czy Pana/Pani firma przeprowadza okresowe audyty polityk i procedur antykorupcyjnych?

18. Czy Pana/Pani firma ma zasady dotyczące prezentów i wydatków na rozrywkę?
19. Czy Pana/Pani firma ma politykę w zakresie wpłat i darowizn na cele polityczne i charytatywne?
20. Czy Pana/Pani firma prowadzi szkolenia antykorupcyjne i ustawiczne kształcenie przedstawicieli handlowych?
21. Czy Pana/Pani firma ma politykę prowadzenia dokumentacji, która obejmuje transakcje finansowe związane z umowami sprzedaży?
22. Czy Pana/Pani firma przeprowadza procedury due dilligence wobec przedstawicieli, konsultantów i innych stron trzecich?
23. Czy Pana/Pani firma ma wewnętrzne procedury raportowania, w tym personel wyznaczony do otrzymywania i zarządzania raportami, dotyczącymi korupcji oraz politykę zapobiegania działaniom odwetowym wobec osób zgłaszających nieprawidłowości?

ZAŁĄCZNIK E

Brazylijskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

- 2.3.1. Wstępnie, zgodnie z prawem brazylijskim, postępowanie, które jest określane jako niezgodne z prawem, może również spowodować powstanie innej odpowiedzialności (kamej, administracyjnej, cywilnej i podatkowej). Odpowiedzialność przedsiębiorstw jest zwykle ograniczona do obszarów administracyjnych, cywilnych i podatkowych, a każda taka odpowiedzialność jest zazwyczaj karana grzywną. Osoby prawne nie podlegają sankcjom karnym (z wyjątkiem przestępstw przeciwko środowisku).
- 2.3.2. Brazylijski kodeks karny ustanawia odpowiedzialność za korupcję i przekupstwo w Brazylii oraz definiuje przestępstwa popełniane przez urzędników państwowych i osoby prywatne. Urzędnikiem państwowym jest osoba fizyczna, która, nawet jeśli tymczasowo lub bez żadnego wynagrodzenia, zajmuje stanowisko, jest zatrudniona lub pełni funkcję w podmiocie lub agencji publicznej, lub w przedsiębiorstwie kontrolowanym przez państwo (publicznym i prywatnym), lub pracuje dla przedsiębiorstwa zaangażowanego w celu świadczenia usług lub wykonywania czynności, związanych z administracją publiczną („Urzędnik państwowy”).

Co do zasady, brazylijski kodeks karny przewiduje kary za następujące czyny: (i) wymuszenie przez urzędnika państwowego; (ii) łapownictwo czynne – każdy urzędnik państwowy, który bezpośrednio lub pośrednio żąda lub otrzymuje nienależną przewagę/korzyść, lub przyjmuje obietnicę takiej korzyści dla siebie lub innych osób, nawet jeśli nie dotyczy to zwykłej działalności urzędnika lub opóźnia jakąkolwiek czynność publiczną; (iii) płatna protekcja – każda osoba, która żąda, wymaga, pobiera lub uzyskuje dla siebie lub innych korzyść lub obietnicę przewagi/korzyści pod pretekstem wpływania na czynność urzędnika państwowego w wykonywanej przez tego urzędnika funkcji; (iv) łapownictwo bierno – każda osoba, która oferuje lub obiecuje niewłaściwą przewagę/korzyść urzędnikowi państwowemu w celu przekonania tego ostatniego do wykonania, zaniechania lub opóźnienia jakiegokolwiek czynności urzędowej.

Kary za wyżej wymienione przestępstwa, zarówno dla urzędnika państwowego, jak i osoby fizycznej/osoby korumpującej, wahają się od minimum dwóch (2) lat do maksimum dwunastu (12) lat pozbawienia wolności plus kara grzywny.

Brazylijskie prawo nie definiuje pojęcia niewłaściwej przewagi/korzyści, lecz definiują je lokalni teoretycy prawa; zgodnie z ich definicją jest to każda płatność, która poprawia sytuację osobistą odbiorcy, zarówno o charakterze materialnym, jak i niematerialnym – jak przykładowo pieniądze lub rozwój kariery. Taką niewłaściwą korzyścią może być wszystko to, co urzędnik państwowy uważa za korzyść osobistą, w tym korzyści seksualne.

- 2.3.3. Prawo o zamówieniach publicznych ustanawia odpowiedzialność karną za określone czyny korupcyjne popełnione w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub w trakcie realizacji umowy pomiędzy firmą prywatną a stroną rządową – takie jak manipulowanie ofertami i zmiana umowy na korzyść strony prywatnej bez uzasadnionej przyczyny. Kary nakładane przez to prawo wahają się od minimum sześciu (6) miesięcy do maksimum czterech (4) lat pozbawienia wolności, plus kara grzywny.

Prawo o zamówieniach publicznych nakłada następujące dodatkowe kary cywilne i administracyjne: (i) wezwanie/ostrzeżenie; (ii) grzywna cywilna; (iii) rozwiązanie/przedterminowe rozwiązanie umowy; (iv) tymczasowy zakaz udziału w przetargach publicznych i zawierania umów na realizację zamówień publicznych (do dwóch lat); oraz (v) zakaz udziału w przetargach publicznych i zawierania umów na realizację zamówień publicznych. Biorąc pod uwagę wysokość kar, które mogą być nakładane na osoby prawne, szkoda spowodowana niewłaściwym postępowaniem przedstawicieli firmy może spowodować upadłość firmy.

- 2.3.4. Przepisy antykorupcyjne ustanawiają odpowiedzialność cywilną i administracyjną przedsiębiorstw za działania, w których uczestniczą członkowie brazylijskiej lub zagranicznej administracji publicznej/rządowej. Przepisy te definiują następujące zachowania jako skutkujące powstaniem odpowiedzialności: (i) obietnica, oferowanie lub przekazywanie, bezpośrednio lub pośrednio, niewłaściwej przewagi/korzyści urzędnikowi państwowemu lub osobie trzeciej z nim związanej; (ii) finansowanie, sponsorowanie lub inne wspieranie finansowe praktyk niezgodnych z prawem przewidzianych w tej ustawie; (iii) wykorzystywanie osoby fizycznej lub prawnej do ukrywania lub zatajania rzeczywistych interesów lub tożsamości beneficjentów praktykowanych działań; (iv) manipulowanie ofertami przetargowymi i nadużycia finansowe przy udzielaniu zamówień publicznych; (v) utrudnianie prowadzenia dochodzeń lub kontroli organów, podmiotów lub urzędników państwowych interweniowanie w ich czynności, w tym w zakresie agencji regulacyjnych i organów nadzorczych krajowego systemu finansowego

Zgodnie z brazylijskim prawem antykorupcyjnym „zagraniczna administracja publiczna” to organy państwowe i podmioty lub przedstawicielstwa dyplomatyczne obcych państw, dowolnego szczebla lub sfery rządowej, jak również osoby prawne kontrolowane, bezpośrednio lub pośrednio, przez rząd obcego państwa. Również zgodnie z tym prawem zagraniczna administracja publiczna jest tożsama z zagranicznymi organizacjami publicznymi.

Prawo uznaje za zagranicznych pracowników sektora publicznego te osoby, które, nawet tymczasowo lub bez wynagrodzenia, pełnią funkcje publiczne w strukturach, podmiotach państwowych lub przedstawicielstwach dyplomatycznych obcego kraju, jak również w podmiotach prawnych kontrolowanych, bezpośrednio lub pośrednio, przez władze publiczne kraju lub w międzynarodowych organizacjach publicznych.

Brazylijskie prawo antykorupcyjne ustanawia ścisłą odpowiedzialność karną osób prawnych, spółek i stowarzyszeń, w tym podmiotów nieposiadających osobowości prawnej, jak również podmiotów publicznych prowadzących działalność gospodarczą, które nie zapobiegają przekupstwu i innym przestępstwom popełnianym przez członków ich kadry kierowniczej i zarządu oraz przez osoby, zajmujące inne stanowiska kierownicze, pracowników lub osoby trzecie, w interesie/na korzyść takiego podmiotu. Spółki, które naruszają przepisy antykorupcyjne i zapobiegające przekupstwu, podlegają karom, z których część nakładana jest w drodze postępowania administracyjnego.

Spółki mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności, jeżeli osoba fizyczna działająca w imieniu takiego podmiotu popełni jedno z powyższych wykroczeń. Jeżeli pracownik, członek kadry kierowniczej lub przedstawiciel spółki wręcza korzyść majątkową urzędnikowi państwowemu w celu wygrania przetargu lub osiągnięcia jakiegokolwiek celu, działania takiej osoby są interpretowane przez prawo lokalne jako odzwierciedlające wolę spółki. Osoba fizyczna (pracownik, członek kadry kierowniczej lub przedstawiciel firmy) zostanie pociągnięta do odpowiedzialności karnej, a spółka zostanie pociągnięta do odpowiedzialności cywilnej i administracyjnej.

Sankcje administracyjne przewidziane w przepisach antykorupcyjnych obejmują grzywny i publikację decyzji przeciwko spółce w lokalnych mediach oraz są nakładane po zakończeniu postępowania administracyjnego. Kary: (i) grzywna w wysokości od

0,1% do 20% sprzedaży brutto w ostatnim roku podatkowym przed wszczęciem postępowania, z wyłączeniem odpowiednich podatków, po obliczeniu kar lub (ii) jeżeli nie jest możliwe zastosowanie takich kryteriów, grzywna w wysokości od sześciu (6) tysięcy do sześćdziesięciu (60) milionów reali brazylijskich. Należy pamiętać, że grzywna nigdy nie będzie mniejsza niż przewaga/korzyść uzyskana przez osobę fizyczną lub/i spółkę, która naruszyła takie zasady.

Publikacja decyzji przeciwko spółce musi mieć miejsce w środkach masowego przekazu w miejscu popełnienia wykroczenia i siedziby osoby prawnej lub w środkach masowego przekazu o zasięgu krajowym, zawsze na koszt osoby prawnej oskarżonej o popełnienie wykroczenia. Ponadto ukarany podmiot musi umieścić informację do wiadomości publicznej w miejscu prowadzenia działalności (główna siedziba), jak również na swojej stronie internetowej, z treścią decyzji przeciwko spółce, w każdym przypadku na okres minimum 30 (trzydziestu) dni.

Brazylijskie przepisy antykorupcyjne określają ponadto, że kryteria stosowania wyżej wymienionych kar będą zależeć od następujących ocen: (i) dotkliwość wykroczenia; (ii) uzyskana przewaga/korzyść i/lub poniesiona szkoda; (iii) czy czyn był usiłowaniem popełnienia przestępstwa, czy też rzeczywistym przestępstwem; (iv) sytuacja ekonomiczna sprawcy wykroczenia (spółka i/lub osoba fizyczna); (v) rodzaje umów z sektorem publicznym (rządem); (vi) współpraca osoby prawnej przy ustalaniu wykroczeń; (vii) istnienie mechanizmów, zapewniających uczciwość w firmie (*tj.* polityk antykorupcyjnych i zapobiegających przekupstwu). Parametry oceny mechanizmów zapewniających uczciwość w firmie zostały określone w dekrete nr 8.420/2015.

Oprócz kar administracyjnych (grzywna i publikacja decyzji w mediach), przepisy antykorupcyjne wymieniają następujące kary, które można nałożyć dopiero po zakończeniu postępowania administracyjnego, po dopuszczeniu należytego postępowania:

- a) konfiskata aktywów, praw lub wartości stanowiących przewagę/korzyść lub zysk uzyskany bezpośrednio lub pośrednio w wyniku wykroczenia;
- b) zawieszenie lub częściowe zamknięcie działalności spółki;
- c) obowiązkowe rozwiązanie spółki; oraz
- d) zakaz otrzymywania zachęt, dotacji, dofinansowania, darowizn lub pożyczek od organów lub podmiotów publicznych oraz od publicznych instytucji finansowych lub instytucji kontrolowanych publicznie przez okres od jednego (1) do pięciu (5) lat.

2.3.5. Ponadto prawo brazylijskie ustanawia kary dla każdego, kto ukrywa lub utajnia naturę, pochodzenie, lokalizację, rozporządzenie, przemieszczanie lub posiadanie aktywów, praw lub pieniędzy pochodzących, bezpośrednio lub pośrednio, z przestępstwa kryminalnego (pranie brudnych pieniędzy i wszelkich innych rodzajów aktywów). Kary wahają się od trzech (3) do dziesięciu (10) lat pozbawienia wolności, plus kara grzywny.

2.3.6. Ustalenie, czy określone przestępstwo zostało popełnione przez urzędnika państwowego nie zależy od wartości korzyści, dlatego też uznaje się, że przestępstwa przekupstwa/korupcji zostały popełnione, nawet jeśli urzędnik państwowy otrzymuje korzyść o bardzo małej wartości.

2.3.7. Poza tym prawo brazylijskie nie karze tak zwanego „przekupstwa prywatnego”, z którym mamy do czynienia w brytyjskiej ustawie o przekupstwie; prawo lokalne przewiduje jednak odpowiedzialność za pewne sytuacje, które są podobne do „przekupstwa prywatnego”, gdy ustanawia karę za przestępstwa związane z przekupstwem prywatnym, takimi jak (i) oszustwo, definiowane jako uzyskanie dla siebie lub innych niewłaściwej przewagi/korzyści, wyrządzenie krzywdy innym osobom, poprzez nakłanianie lub utrzymywanie kogoś w błędzie w drodze podstępu lub w jakikolwiek inny oszukańczy sposób, oraz (ii) wymuszenie, określane jako zmuszanie

kogoś, poprzez przemoc lub poważne zagrożenie fizyczne lub psychiczne, do czynności, których celem jest uzyskanie dla siebie lub dla innych niewłaściwej przewagi/korzyści ekonomicznej, do działania, tolerowania działania lub zaniechania działania.

4.4 Nie dotyczy

5.6 Nie dotyczy

ZAŁĄCZNIK F

Francuskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

I. Informacje ogólne

Francuski kodeks karny zakazuje korupcji czynnej (odnoszącej się do wręczania i oferowania korzyści majątkowych) oraz korupcji biernej (odnoszącej się do żądania i przyjmowania korzyści majątkowych). Zakaz ten obejmuje korupcję zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, a ponadto dotyczy krajowych (tj. francuskich) i zagranicznych urzędników państwowych.

Prawo francuskie zakazuje również płatnej protekcji (aktywnej i biernej, prywatnej i publicznej, zarówno w odniesieniu do krajowych, jak i zagranicznych urzędników państwowych).

Główna różnica między przestępstwami korupcyjnymi i płatnej protekcji polega na bezpośrednim lub pośrednim charakterze praktyk korupcyjnych, w zakresie, w jakim płatna protekcja, odmiennie od korupcji, koniecznie wiąże się z wykorzystaniem strony trzeciej (którą może być urzędnik państwowy lub osoba prywatna).

II. Przepisy

Zgodnie z francuskim kodeksem karnym termin „*krajowy urzędnik państwowy*” odnosi się do osoby, której powierzono władzę publiczną lub osoby, pełniącej misję służby publicznej, lub posiadającej mandat wyborczy.

Termin „*osoba, której powierzono władzę publiczną*” obejmuje między innymi przedstawicieli administracji państwowej lub lokalnej, urzędników służby cywilnej, funkcjonariuszy organów ścigania, urzędników państwowych lub ministerialnych oraz wszelkie osoby zajmujące stanowisko w organie administracyjnym.

Termin „*osoba pełniąca misję publiczną*” odnosi się do osoby, która nie posiadając uprawnień decyzyjnych lub środków przymusu nadanych przez władzę publiczną, wykonuje misję służby publicznej użyteczności publicznej.

Termin „*osoba, której powierzono publiczny mandat wyborczy*” odnosi się w szczególności do członków parlamentu i urzędników wybieranych lokalnie. Zgodnie z francuskim kodeksem karnym termin „*urzędnik zagraniczny*” oznacza urzędnika lub pracownika obcego kraju (tj. innego niż Francja) lub międzynarodowej organizacji publicznej.

Krajowi i zagraniczni urzędnicy państwowi, którzy pełnią funkcje w wymiarze sprawiedliwości lub biorą udział w czynnościach związanych z rozstrzyganiem sporów, są wyraźnie wymienieni w poszczególnych rozdziałach francuskiego kodeksu karnego dotyczących korupcji członków wymiaru sprawiedliwości.

- 2.3.1 Korupcja bierna ma miejsce wtedy, gdy krajowy lub zagraniczny urzędnik państwowy lub podmiot prywatny bezprawnie domaga się lub przyjmuje korzyść majątkową, bezpośrednio lub pośrednio. Korupcja czynna ma miejsce wtedy, gdy jakakolwiek osoba, bezpośrednio lub pośrednio, bezprawnie nakłania lub próbuje nakłonić krajowego lub zagranicznego urzędnika państwowego lub podmiot prywatny do przyjęcia korzyści majątkowej.

Artykuł 433-1 (1°) francuskiego kodeksu karnego definiuje przestępstwo czynnej korupcji krajowych urzędników państwowych. Elementy faktyczne przestępstwa są następujące:

- każda osoba składająca lub akceptująca składanie/przekazywanie, bez prawa, bezpośrednio lub pośrednio, ofert, obietnic, darowizn, prezentów lub jakichkolwiek korzyści krajowemu urzędnikowi państwowemu (na korzyść takiego urzędnika lub na korzyść innej osoby),

- **nakłanianie takiego krajowego urzędnika państwowego do wykonywania lub zaniechania wykonywania** lub ewentualnie wynagradzanie takiego urzędnika za wykonanie lub zaniechanie wykonania jego czynności **w ramach jego zawodu**, stanowiska lub urzędu, lub też ułatwionych takim zawodem, stanowiskiem lub urzędem.

Artykuł 435-3 francuskiego kodeksu karnego definiuje przestępstwo korupcji czynnej zagranicznych urzędników państwowych w podobny sposób jak powyżej z tym wyjątkiem, że osoba otrzymująca nienależną korzyść (lub jej obietnicę) musi być zagranicznym urzędnikiem państwowym, tj. urzędnikiem państwowym w obcym kraju lub w międzynarodowej organizacji publicznej. W powyższych przypadkach również urzędnik państwowy, który przyjmuje lub zabiega o nienależne korzyści, popełnia przestępstwo.

Artykuł 445-1 francuskiego kodeksu karnego definiuje przestępstwo korupcji czynnej w sektorze prywatnym w następujący sposób:

- **każda osoba składająca lub akceptująca składanie/przekazywanie**, bez prawa, bezpośrednio lub pośrednio, **ofert**, obietnic, darowizn, prezentów lub jakichkolwiek innych korzyści takiej osobie (na korzyść takiej osoby lub na korzyść innej osoby),
- **nakłanianie takiej osoby**, która nie jest urzędnikiem państwowym i która w ramach swojej działalności zawodowej/społecznej zajmuje stanowisko kierownicze lub pracuje dla jakiegokolwiek osoby lub organizacji;
- **wykonywania lub zaniechanie wykonywania** (lub wykonanie lub zaniechanie wykonania) **czynności w ramach swojej działalności** lub zawodu, lub ułatwionych taką działalnością lub zawodem, z naruszeniem zobowiązań prawnych, umownych lub zawodowych takiej osoby.

Artykuł 445-2 francuskiego kodeksu karnego definiuje łąpownictwo bierne w sektorze prywatnym na takich samych warunkach jak powyżej z wyjątkiem sytuacji, gdy w przypadku łąpownictwa biernego przestępca, który jest osobą prywatną, zabiega o nienależną korzyść lub ją przyjmuje.

- 2.3.2 Artykuły 433-1 (2°) i 435-4 francuskiego kodeksu karnego definiują przestępstwo aktywnej płatnej protekcji jako bezprawne składanie/przekazywanie w dowolnym momencie, bezpośrednio lub pośrednio, jakiegokolwiek oferty, obietnicy, darowizny, prezentu lub jakiegokolwiek innej korzyści w celu nakłonienia odbiorcy do nadużycia jego rzeczywistego lub rzekomego wpływu w celu uzyskania wyróżnienia, zatrudnienia, zamówień lub jakiegokolwiek innej korzystnej decyzji ze strony organu publicznego lub rządu. W art. 433-1 mowa jest o płatnej protekcji krajowych i zagranicznych urzędników państwowych, natomiast w art. 435-4 francuskiego kodeksu karnego osoba nadużywająca swoich uprawnień jest stroną prywatną. Artykuł 435-2 przewiduje dalsze sankcje za płatną protekcję przez podmioty prywatne.
- 2.3.3 Sama propozycja lub nakłanianie do uzyskania nienależnej korzyści w powyższych warunkach stanowi, w zależności od przypadku, przestępstwo korupcji/płatnej protekcji. Innymi słowy, nie jest konieczne, aby osoba ubiegająca się o nienależną korzyść skutecznie działała w oczekiwany sposób lub aby korzyść została skutecznie uzyskana. Ogólną zasadą jest, iż należy wykazać zamiar korupcji. Jednak w niektórych przypadkach ten wymagany warunek świadomości został odseparowany od faktów dotyczących rzeczywistego scenariusza.
- 2.3.4 Osoby fizyczne i przedsiębiorstwa mogą być ścigane za opisane powyżej przestępstwa korupcji biernej i czynnej i mogą podlegać następującym karom pieniężnym i karom pozbawienia wolności: Czynna i bierna korupcja urzędników krajowych i zagranicznych: dziesięcioletni okres pozbawienia wolności i grzywna do 1 000 000 EUR lub dwukrotności wpływów, pochodzących z przestępstwa. Podmioty gospodarcze: grzywna do 5-krotności grzywny mającej zastosowanie do osób fizycznych. Czynne i bierne łąpownictwo osoby prywatnej podlega karze pięciu lat pozbawienia wolności i grzywnie w wysokości do 500 000 EUR. Podmioty gospodarcze: grzywna do 5-krotności grzywny mającej zastosowanie wobec osób fizycznych.

Osoby fizyczne i przedsiębiorstwa mogą być ścigane za opisane powyżej przestępstwa biernej i czynnej płatnej protekcji i mogą podlegać następującym karom pieniężnym i karom pozbawienia wolności: Czynna i bierna płatna protekcja urzędników krajowych i zagranicznych: dziesięcioletni

okres pozbawienia wolności i grzywna do 1 000 000 EUR lub dwukrotności wpływów, pochodzących z przestępstwa. Podmioty gospodarcze: grzywna do 5-krotności grzywny mającej zastosowanie wobec osób fizycznych. We wszystkich powyższych przypadkach może zostać podjęta decyzja o nałożeniu dodatkowych sankcji na przedsiębiorstwa i osoby fizyczne. Podmioty gospodarcze: grzywna do 5-krotności grzywny mającej zastosowanie wobec osób fizycznych.

We wszystkich powyższych przypadkach może zostać podjęta decyzja o nałożeniu dodatkowych sankcji na przedsiębiorstwa i osoby fizyczne. W przypadku przedsiębiorstw mogą one obejmować w szczególności wymóg przyjęcia programu zgodności, a także inne bardzo surowe sankcje, które mają natychmiastowe i potencjalnie poważne konsekwencje dla przedsiębiorstwa i które mogą obejmować m.in. zamknięcie przedsiębiorstwa, w którym popełniono przestępstwo oraz wykluczenie z zamówień publicznych.

- 4.2 Prawo francuskie nie przewiduje wyjątku od tej zasady w odniesieniu do płatności przyspieszających tok spraw, które są nielegalne i stanowią łapówki na mocy obowiązujących przepisów francuskich.
- 4.4. Nie istnieją ustawowe progi czy oficjalne wytyczne określające kryteria finansowe lub próg akceptowalnych korzyści (czy to prezentów, kosztów podróży, zakwaterowania lub innych korzyści). Ponadto, na podstawie dostępnego orzecznictwa, można zauważyć, że wartość nienależnej, obiecanej lub przyznanej korzyści znacznie się różni w poszczególnych postępowaniach – od kilkuset euro do milionów euro. W konsekwencji jakakolwiek korzyść, niezależnie od jej wartości, mogłaby zostać uznana za korzyść majątkową, jeżeli zostałaby uznana za przyznaną z zamiarem korupcyjnym. Zastosowanie mają warunki określone w powyższych punktach, ale co do zasady wszystkie korzyści – a w szczególności prezenty – dla krajowych lub zagranicznych urzędników państwowych powinny stanowić wyjątek i w każdym przypadku muszą zostać poddane gruntownemu przeglądowi, ocenie i zatwierdzeniu, przed ich przyznaniem. Ponadto wiele francuskich organów administracyjnych przyjęło szczegółowe przepisy wewnętrzne, które określają jedyne korzyści, jakie można zaakceptować, a zgodność z tymi przepisami musi zawsze podlegać sprawdzeniu przed przekazaniem jakichkolwiek korzyści urzędnikom państwowym.
- 5.6 Zgodnie z prawem francuskim niniejszy punkt ma zastosowanie do wszystkich urzędników państwowych, a nie tylko do urzędników zagranicznych.

ZAŁĄCZNIK G

Niemieckie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

Co do zasady, niemieckie prawo karne karze osobę, która oferuje, obiecuje lub przekazuje korzyść majątkową („łapówkę”) pracownikowi lub przedstawicielowi przedsiębiorstwa, urzędnikowi państwowemu lub osobie, której powierzono funkcje publiczne, delegatom, pracownikowi służby zdrowia lub sportowcowi, trenerowi lub podobnym osobom, lub sędziemu („osobie pełniącej określoną funkcję”), jeżeli spełnione są określone warunki. Jednocześnie karze podlega również osoba pełniąca określoną funkcję, która żąda, akceptuje obietnicę korzyści lub przyjmuje korzyść. W dalszej części omówimy jedynie oferowanie, obietnicę lub przekazanie korzyści. Korzyść nie może być przekazana bezpośrednio osobie pełniącej określoną funkcję. Wystarczy, że korzyść zostanie przekazana stronie trzeciej.

Pojęcie korzyści nie jest zdefiniowane w niemieckim kodeksie karnym (*StGB*). Innymi słowy, korzyść to każda płatność, który poprawia sytuację osobistą odbiorcy. Nie ma znaczenia, czy korzyść jest materialna (np. gotówka) czy niematerialna (np. lepsze perspektywy zawodowe), o ile odbiorca nie ma prawa do korzyści. Ponadto musi zaistnieć naganne porozumienie między stroną przekazującą a osobą pełniącą określoną funkcję, zgodnie z którym korzyść jest przekazywana w związku z zamierzonym działaniem lub zaniechaniem. W przypadku urzędnika państwowego naganne porozumienie nie jest potrzebne w takim samym stopniu. Aby uznać korzyść za łapówkę wystarczy, że istnieje porozumienie co do tego, że korzyść jest przekazywana w związku z pełnieniem służby publicznej w ogóle.

W ogólnym zarysie prawo niemieckie rozróżnia pięć rodzajów łapówek. Zabrania się przekupstwa delegata, przekupstwa w praktyce handlowej, przekupstwa urzędników państwowych, przekupstwa pracowników służby zdrowia oraz przekupstwa w sporcie. We wszystkich przypadkach przestępstwa te podlegają karze grzywny lub pozbawienia wolności. Ponadto istnieje ryzyko nałożenia na firmę kary administracyjnej lub wydania nakazu konfiskaty w przypadku naruszenia przez pracownika prawa antykorupcyjnego.

- 2.3.1 Przekupstwo delegata jest karalne (dotyczy to m. in. posłów do Parlamentu Europejskiego lub niemieckiego parlamentu federalnego, ale także posłów do parlamentów krajowych, a nawet członków rady miejskiej, w tym również członków zagranicznego organu ustawodawczego). Korzyść może być uzasadniona, jeżeli jest odpowiednia (np. jeżeli przyjęcie świadczenia jest zgodne z przepisami dotyczącymi szczególnej pozycji delegata). Aby łapówka była karalna – jeżeli korzyść jest nieuzasadniona – łapówka musi być przekazana w związku z określonym działaniem lub zaniechaniem osoby delegowanej w ramach wykonywania jej mandatu. Nie ma znaczenia, czy określona data lub głosowanie zostało już ustalone. Wystarczy, że łapówka zostanie przekazana w celu wywarcia wpływu na delegata w określony sposób podczas wykonywania mandatu w przyszłości.
- 2.3.2 Karze podlega również przekupstwo pracownika lub przedstawiciela przedsiębiorstwa, jeżeli jest ono związane z transakcją biznesową, a łapówka jest przekazywana jako wynagrodzenie za nieuczciwe preferencje w zakupie towarów lub usług handlowych realizowanym w warunkach konkurencji (zarówno konkurencji krajowej, jak i zagranicznej). Karze podlega również sytuacja, gdy łapówka jest wręczana pracownikowi lub przedstawicielowi przedsiębiorstwa bez zgody przedsiębiorstwa (właściciela) za wykonanie lub zaniechanie czynności związanych z zakupem towarów lub usług handlowych oraz gdy pracownik lub przedstawiciel przedsiębiorstwa narusza tym samym oficjalne obowiązki wobec przedsiębiorstwa. Łapówka musi być przekazana w związku z określonym działaniem lub zaniechaniem w przyszłości.
- 2.3.3. Zabrania się również przekupstwa urzędników państwowych (m. in. urzędników Unii Europejskiej), jak również osób, którym powierzono specjalne funkcje publiczne (np. pracowników przedsiębiorstwa państwowego), żołnierzy, sędziów lub arbitrów. We wszystkich przypadkach nie ma znaczenia, czy łapówka jest wręczana osobie krajowej, czy zagranicznej. Łapówka musi być

przekazana w związku z wykonywaniem usługi, ale nie jest konieczne, aby w odniesieniu do określonego czynu zostało zawarte naganne porozumienie. Niemieckie przepisy są pod tym względem bardzo surowe, ponieważ mają zapobiegać występowaniu korupcji w sektorze publicznym. Jeżeli korzyść nie jest wręczana za niezgodną z prawem służbę publiczną urzędnika państwowego i zatwierdzona przez właściwy organ przyznający taką korzyść, taka korzyść może zostać dopuszczona.

- 2.3.4. Karze podlega również łapówka dla pracownika służby zdrowia, jeżeli jest ona związana z praktyką zawodową, a łapówka jest wręczana w zamian za nieuczciwe preferencje w przepisywaniu lub uzyskiwaniu leków, środków leczniczych, adiuwantów, wyrobów medycznych lub kierowaniu pacjentów lub materiałów do badań (zarówno w konkurencji krajowej, jak i zagranicznej). Pracownikiem służby zdrowia jest osoba, która otrzymała wykształcenie akademickie lub nieakademickie regulowane przez państwo, upoważniające do wykonywania zawodu lub posługiwania się tytułem zawodowym (np. lekarze, dentyści, farmaceuci lub pielęgniarki). Łapówka musi być przekazana w związku z określonym działaniem lub zaniechaniem w przyszłości.
- 2.3.5. Zabrania się również przekupstwa sportowców, trenerów i sędziów. Wprowadza się rozróżnienie między oszustwami związanymi z zakładami sportowymi a manipulacją zawodami sportowymi dla sportowców zawodowych. W obu przypadkach łapówka musi być przekazana w związku z określonym działaniem lub zaniechaniem w przeszłości.
- W celu zaistnienia oszustwa w zakładach sportowych, łapówka musi być przekazana zawodnikowi, trenerowi (lub osobom o podobnym wpływie na sportowców) lub sędziemu, aby osoba przekupiona wpłynęła na przebieg lub wynik Zorganizowanych Zawodów Sportowych (zawodów organizowanych przez krajową lub międzynarodową organizację sportową, której oficjalne zasady muszą być przestrzegane) na korzyść ich przeciwników (zawodnik i trenerzy) / w sposób nieprzepisowy (sędziowie). Ponadto łapówka musi być wręczona w celu uzyskania w ten sposób niezgodnej z prawem korzyści pieniężnej poprzez publiczne zakłady sportowe związane z tymi zawodami.
  - W celu zaistnienia manipulacji zawodami sportowymi dla sportowców zawodowych łapówka musi być przekazana zawodnikowi, trenerowi (lub osobom o podobnym wpływie na sportowców) lub sędziemu, aby osoba przekupiona wpłynęła na przebieg lub wynik zawodów sportowych dla sportowców zawodowych w sposób antykonkurencyjny na korzyść ich przeciwników (zawodnik i trenerzy) / w sposób nieprzepisowy).
- 4.4. W niemieckim prawie karnym nie ma wyjątku dla płatności przyspieszających tok spraw przekazywanych krajowym urzędnikom państwowym. Płatności przyspieszające tok spraw dla zagranicznych urzędników państwowych (innych niż urzędnicy Unii Europejskiej) mogą nie być postrzegane jako łapówki w zależności od okoliczności. Ponadto zasady określone w punktach 4.1. i 4.3. mogą zostać przeniesione do niemieckiego prawa karnego z tym, że zasady te muszą być przestrzegane nie tylko w kontaktach z urzędnikami zagranicznymi, ale również w kontaktach z delegatami, pracownikami lub przedstawicielami przedsiębiorstwa, jak również osobami opisanymi w punkcie 2.3.3.
- 5.6 Oprócz zasad określonych powyżej, wydatki na rzecz osób, o których mowa w pkt 2.3.3. mogą być zatwierdzone przez właściwy organ z wyprzedzeniem lub na podstawie szybkiego zgłoszenia przez odbiorcę.

ZAŁĄCZNIK H

Włoskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

- 2.3.1. Prawo włoskie karze urzędnika państwowego, który: (i) otrzymuje dla siebie lub na korzyść innych osób gotówkę lub inne korzyści, lub akceptuje obietnicę ich uzyskania, w celu wykonywania własnych obowiązków lub realizowania własnych uprawnień; (ii) otrzymuje wynagrodzenie dla siebie lub dla innych osób w formie gotówki lub innych niekwalifikowalnych korzyści, w celu wykonania lub za wykonanie czynności sprzecznej z jego obowiązkami służbowymi lub w celu zaniechania lub opóźnienia czynności przez urząd, który reprezentuje; (iii) wykorzystując swoje wpływy, nadużywa swojego stanowiska, nakłaniając kogoś, aby wręczył lub obiecał gotówkę lub inne nienależne korzyści.
- 2.3.2. Osoba korumpująca również podlega sankcjom prawa włoskiego. Przekupstwo jest w rzeczywistości uznawane za „przestępcze porozumienie” pomiędzy urzędnikiem państwowym a osobą korumpującą, ponieważ obie strony uzyskują z niego korzyści.
- 2.3.3. W każdym przypadku przestępstwo jest uznawane za popełnione tylko wtedy, gdy obietnica pieniędzy lub innych korzyści jest akceptowana przez urzędnika państwowego. W innym przypadku przestępstwem karnym jest „podżeganie do popełnienia korupcji”.
- 2.3.4. Kary za wyżej wymienione przestępstwa, zarówno dla urzędnika państwowego, jak i dla osoby korumpującej, mogą wahać się od minimum jednego roku do maksimum dwudziestu lat pozbawienia wolności.
- 2.3.5. Ponadto włoskie prawo karze również „przekupstwo prywatne”. Za to przestępstwo karę ponoszą: (i) wszyscy dyrektorzy lub inne osoby na wysokich stanowiskach – nawet za pośrednictwem osoby trzeciej – którzy żądają lub otrzymują, dla siebie lub na rzecz innych, pieniądze lub inne korzyści, lub też przyjmują obietnicę ich uzyskania, w celu wykonania lub zaniechania działania z pogwałceniem ich oficjalnych obowiązków lub obowiązku lojalności; (ii) każdy, kto będąc osobą podwładną wobec osób wskazanych w punkcie (i) popełnia taki sam czyn, jak opisany powyżej; (iii) każdy – nawet za pośrednictwem osoby trzeciej – kto oferuje lub obiecuje pieniądze lub inne korzyści osobom wskazanym w punkcie (i) i (ii).
- 2.3.6. Włoskie prawo karze również „podżeganie do popełnienia przekupstwa prywatnego” w każdym przypadku, gdy żądanie, oferta lub obietnica zapłaty nie zostaną zaakceptowane. Możliwe kary za to przestępstwo mogą wahać się od minimum jednego roku do maksimum sześciu lat pozbawienia wolności.
- 2.3.7. Ponadto, w odniesieniu do wszystkich tych przestępstw, przepisy nie przewidują żadnych kryteriów pieniężnych ani progów wartości dla korzyści, udzielanych urzędnikom państwowym. Dlatego też przestępstwa przekupstwa/korupcji uważa się za popełnione, nawet jeśli urzędnik państwowy otrzymuje korzyść o bardzo małej wartości. Oznacza to z drugiej strony, że dla osoby korumpującej nawet bardzo mała kwota pieniędzy lub korzyść o niewielkiej wartości może być uważana za łapówkę i tym samym prowadzić do odpowiedzialności karnej. W tym względzie obowiązujące orzecznictwo stanowi, że odpowiedzialność karna może być wykluczona tylko wtedy, gdy korzyść jest ewidentnie nieproporcjonalna do czynności, którą urzędnik państwowy powinien był wykonać lub wykonał, a przez to nie miała wpływu na jego działanie.
- 2.3.8. Prawo włoskie ustanawia również ścisłą odpowiedzialność karną osób prawnych, spółek i stowarzyszeń, w tym podmiotów nieposiadających osobowości prawnej, jak również podmiotów publicznych prowadzących działalność gospodarczą, które nie zapobiegają łapówkarstwu i innym

przestępstwom popełnianym przez członków ich kadry kierowniczej i inne osoby na wysokich stanowiskach, pracowników lub osoby trzecie, w interesie/na niekorzyść takiego podmiotu.

- 4.4.** Przepisy prawa włoskiego nie przewidują żadnych progów pieniężnych ani progów wartości dla korzyści udzielanych urzędnikom państwowym.

Co więcej, nie ma wyjątku dla płatności przyspieszających tok spraw i nawet bardzo mała kwota pieniędzy lub korzyść o niewielkiej wartości może być uznana za łapówkę i prowadzić do odpowiedzialności karnej osoby korumpującej.

Niemniej jednak pewne progi pieniężne dla korzyści, które mogą być przekazywane urzędnikom państwowym, są określone w niektórych rozporządzeniach sektorowych/innych niż przepisy karne.

Na przykład art. 4 „*Kodeksu postępowania pracowników sektora publicznego*” reguluje przyjmowanie prezentów i korzyści przez pracowników sektora publicznego. Stwierdza się w nim, że pracownicy sektora publicznego nie mogą żądać ani zabiegać o prezenty lub korzyści, a także nie wolno im otrzymywać żadnych korzyści, nawet o niewielkiej wartości, w przypadku, gdy są one wręczane jako wynagrodzenie przez osoby, które mają interes w wykonywaniu obowiązków tych pracowników, pracownicy sektora publicznego mogą przyjmować jedynie sporadyczne prezenty/korzyści o niewielkiej wartości. W rzeczywistości, zgodnie z ust. 5, art. 4 Kodeksu, wartość korzyści jest uznawana za „niewielką”, gdy nie przekracza 150 EUR, przy czym kodeksy postępowania poszczególnych organów administracji publicznej mogą przewidywać nawet niższe progi.

Należy jednak podkreślić, że progi pieniężne lub progi wartości określone w przepisach sektorowych/innych niż przepisy karne nie wykluczają automatycznie odpowiedzialności karnej za przestępstwa przekupstwa/korupcji.

- 5.6.** Zgodnie z prawem włoskim niniejszy punkt ma zastosowanie do wszystkich urzędników państwowych, a nie tylko do urzędników zagranicznych. Na przykład ma ona zastosowanie do krajowej policji celnej, policji lokalnej, a nawet do funkcjonariuszy służby drogowej.

ZAŁĄCZNIK I

Meksykańskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

2.3.1 Ustawa o ogólnych obowiązkach administracyjnych

W wyniku serii reform konstytucyjnych w 2015 r., jak również ustanowienia i nowelizacji kilku ustaw w 2016 r., Meksyk stworzył ramy instytucjonalne, niezbędne do funkcjonowania krajowego systemu antykorupcyjnego.

Wśród tych nowych ustaw uchwalono ustawę o ogólnych obowiązkach administracyjnych (*Ley General de Responsabilidades Administrativas* - „LGRA”), która ustanawia odpowiedzialność administracyjną, obowiązki i sankcje za popełnienie czynów korupcyjnych i innych powiązanych zachowań, zarówno dla podmiotów publicznych, jak i prywatnych.

W przypadku podmiotów prywatnych i osób fizycznych LGRA ustanawia sankcje za popełnienie „poważnych wykroczeń”, które obejmują: **przekupstwo, nielegalne uczestnictwo w przetargach publicznych, płatną protekcję, wykorzystywanie fałszywych lub zmienionych informacji, znowę, niezgodne z prawem wykorzystywanie zasobów publicznych oraz nielegalne zatrudnianie byłych urzędników państwowych.**

Według LGRA każda osoba, która obiecuje, oferuje lub wręcza nienależne korzyści jednemu lub kilku urzędnikom państwowym, bezpośrednio lub za pośrednictwem osoby trzeciej, w zamian za to, że dany urzędnik państwowy będzie wykonywał lub powstrzymywał się od wykonywania czynności związanej z jego funkcjami publicznymi lub funkcjami publicznymi innego urzędnika, lub też nadużywał swojego rzeczywistego lub rzekomego wpływu w celu uzyskania lub utrzymania nienależnych korzyści dla tej osoby lub osoby trzeciej, niezależnie od zaakceptowania lub otrzymania korzyści lub wyniku, będzie odpowiedzialna za **przekupstwo**.

Możliwe sankcje administracyjne za poważne wykroczenia obejmują:

- a. Grzywny.
- b. Tymczasowy zakaz udziału w nabywaniu, leasingu, usługach lub pracach publicznych od trzech miesięcy do dziesięciu lat.
- c. Odszkodowanie za szkody i utracone zyski dla skarbu państwa.
- d. Kary wyłącznie dla osób prawnych: zawieszenie wszelkiej działalności na okres od trzech miesięcy do trzech lat oraz rozwiązanie i likwidacja podmiotu w szczególnie poważnych przypadkach.

Zgodnie z LGRA przy określaniu odpowiedzialności podmiotu prywatnego za poważne wykroczenia, sędzia bierze pod uwagę, czy spółka posiada politykę uczciwości. Polityka ta musi obejmować co najmniej następujące elementy:

- a. Instrukcję organizacyjną, określającą funkcje i obowiązki każdego obszaru oraz określającą poszczególne stosunki podległości służbowej w strukturze.
- b. Kodeks postępowania prawidłowo upubliczniony i rozpowszechniony wśród wszystkich członków organizacji z rzeczywistymi systemami i mechanizmami stosowania.
- c. Odpowiednie systemy kontroli, czujności i audytu, badające od czasu do czasu zgodność ze standardami uczciwości w całej organizacji.
- d. Odpowiednie wewnętrzne i zewnętrzne systemy sprawozdawczości, jak również procedury dyscyplinarne i konkretne sankcje za zachowania sprzeczne z normami wewnętrznymi i ustawodawstwem krajowym.
- e. Systemy i procesy szkoleniowe w zakresie zapobiegania korupcji i zgodności z przepisami.
- f. Polityka kadrowa mająca na celu zmniejszenie ryzyka bezprawnych zachowań.

g. Mechanizmy zapewniające przejrzystość i jawność interesów firmy.

2.3.2 Federalny kodeks karny

Rozdział dziesiąty Federalnego Kodeksu Karnego (*Código Penal Federal* — "FCC") odnosi się do „przestępstw popełnianych w ramach aktów korupcji”, które dotyczą głównie urzędników państwowych; niezależnie od tego nie należy pomijać określonych przepisów mających zastosowanie wobec osób fizycznych.

Zgodnie z FCC osoba fizyczna działająca jako wykonawca rządowy może zostać ukarana karą do dziewięciu lat pozbawienia wolności, jeśli **generuje lub wykorzystuje nieprawdziwe lub zmienione informacje** na swoją korzyść i/lub osiągnięcia swoich rezultatów lub ukrywa te informacje przed władzami.

Ponadto FCC przewiduje też karę pozbawienia wolności do sześciu lat za **przestępstwo płatnej protekcji**, co jest przewidziane dla każdej osoby, która nie jest prawnie upoważniona do udziału w przedsięwzięciu publicznym, ale twierdzi, że ma wpływ na decydentów i oferuje taki wpływ w zamian za uzyskanie korzyści dla siebie i/lub osoby trzeciej.

FCC przewiduje też kary za **przekupstwo urzędników krajowych i/lub zagranicznych** wynoszące do czternastu lat pozbawienia wolności. W poważnych przypadkach sędzia może również ogłosić czasowe zawieszenie lub rozwiązanie spółki, biorąc pod uwagę stopień wiedzy i/lub zaangażowania organów administracyjnych spółki, wyrządzone szkody i uzyskane korzyści.

Definicje **urzędników krajowych i zagranicznych** są szerokie, tak aby obejmowały wszystkie osoby pracujące dla rządu, trustów publicznych, państwowych przedsiębiorstw produkcyjnych, organów konstytucyjnie autonomicznych, Kongresu, sądownictwa i/lub wszystkie osoby, które zajmują się zasobami federalnymi. W przypadku urzędników zagranicznych FCC obejmuje również swoją definicją przedstawicieli organizacji międzynarodowych.

4.4. W prawie meksykańskim nie ma wyjątku od tej reguły dla płatności przyspieszających tok spraw przekazywanych urzędnikom państwowym ani też żadnych progów pieniężnych lub progów wartości w przypadku prezentów lub korzyści wręczanych urzędnikom państwowym. Nawet jeśli niektóre prezenty o niskiej wartości mogą być uważane za zwyczajowe, w tym momencie i do czasu dalszej ewolucji stosowania LGRA, najlepiej jest unikać wręczania prezentów urzędnikom państwowym.

5.6 Zgodnie z prawem meksykańskim niniejszy punkt ma zastosowanie wobec wszystkich urzędników państwowych, w tym krajowych urzędników państwowych.

ZAŁĄCZNIK J

Filipińskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

Filipińskie przepisy antykorupcyjne i zapobiegające przekupstwu generalnie zabraniają wręczania prezentów lub innych wartościowych rzeczy filipińskim urzędnikom państwowym. Zgodnie z filipińskimi przepisami antykorupcyjnymi i zapobiegającymi przekupstwu, zabronione są płatności przyspieszające bieg spraw.

Filipiński znowelizowany kodeks karny penalizuje przekupstwo bezpośrednie i pośrednie. Bezpośrednie przekupstwo jest popełniane przez urzędnika państwowego, który otrzymuje prezent, bezpośrednio lub pośrednio, w celu (a) popełnienia przestępstwa lub czynu niesprawiedliwego; lub (b) powstrzymania się od wykonywania swoich obowiązków służbowych. Przekupstwo pośrednie jest popełniane przez urzędnika państwowego, który przyjmuje prezent wręczany mu z racji pełnionej funkcji. Osoba, która w tych okolicznościach wręcza prezent urzędnikowi państwowemu, ponosi odpowiedzialność za przestępstwo korupcji urzędników państwowych.

Dekret Prezydenta Republiki nr 46 (wręczanie prezentów bez względu na okazję) penalizuje akt wręczenia prezentu urzędnikowi państwowemu przy każdej okazji, w tym Bożego Narodzenia, gdy taki prezent jest wręczany ze względu na stanowisko urzędnika państwowego.

Ustawa Republiki nr 6713 (Kodeks Postępowania i Standardy Etyczne dla Urzędników i Pracowników Publicznych) zabrania urzędnikowi państwowemu nakłaniania lub przyjmowania, bezpośrednio lub pośrednio, prezentu od jakiegokolwiek osoby (a) w trakcie wykonywania obowiązków służbowych; lub (b) w związku z jakąkolwiek czynnością lub transakcją regulowaną przez jego urząd.

Ustawa Republiki nr 3019 (Ustawa o zwalczaniu oszustw i praktyk korupcyjnych) zakazuje m.in. wręczania prezentów urzędnikowi państwowemu (a) w związku z zamówieniem lub transakcją rządową, w przypadku gdy urzędnik państwowy ma obowiązek interweniować; lub (b) w zamian za pomoc w uzyskaniu zezwolenia lub licencji rządowej.

4.4. Dopuszczalne wydatki na Filipinach

Biorąc pod uwagę ogólne filipińskie przepisy antykorupcyjne i zapobiegające przekupstwu, nie zaleca się wręczania filipińskim urzędnikom państwowym prezentów ani innych wartościowych rzeczy.

Niektóre przepisy antykorupcyjne przewidują wyjątki dla dopuszczalnych prezentów dla urzędników państwowych (tj. ustawa Republiki nr 6713 i ustawa Republiki nr 3019), takich jak dobrowolne prezenty o małej lub nieznaczającej wartości, które (a) nie są wręczane w zamian za przysługę; (b) są wręczane po zakończeniu transakcji; lub (c) są wręczane jako zwykły dowód wdzięczności lub przyjaźni zgodnie z lokalnymi zwyczajami. Uznanie prezentu za prezent o wartości nominalnej będzie zależeć od okoliczności dla każdego przypadku, biorąc pod uwagę wynagrodzenie urzędnika państwowego, częstotliwość wręczania, oczekiwane korzyści i inne podobne czynniki. Należy jednak pamiętać, że wyjątki te nie są uznawane na mocy innych przepisów antykorupcyjnych i nie mogą być przywoływane jako obrona w postępowaniu sądowym na mocy takich przepisów.

Prezent nie powinien być wręczany bezpośrednio urzędnikowi państwowemu, ale musi być skierowany do rządu, agencji, departamentu, instytucji lub podmiotu, który zatrudnia urzędnika państwowego. **We wszystkich takich okolicznościach należy uzyskać uprzednią pisemną zgodę Specjalisty ds. zgodności, zgodnie z punktem 5.**

5.6. Nie dotyczy

ZAŁĄCZNIK K

Polskie przepisy antykorupcyjne

(Patrz odpowiednie rozdziały zagranicznej polityki antykorupcyjnej)

2.3. Inne obowiązujące przepisy antykorupcyjne

Polski kodeks karny („KK”) jest podstawowym aktem prawnym regulującym korupcję. KK to najszersze ramy prawne dla spraw dotyczących przekupstwa/korupcji.

Na mocy KK przekupstwo urzędników państwowych jest zabronione.

Zgodnie z KK zabronione jest nie tylko przekupstwo urzędników państwowych, ale również oferowanie i przyjmowanie korzyści majątkowych w sektorze prywatnym. Zgodnie z KK w szczególnych okolicznościach zabronione jest oferowanie jakichkolwiek korzyści osobom zajmującym stanowiska w firmie lub w innych organizacjach prywatnych. Ponadto zabronione jest przyjmowanie takich korzyści przez osoby fizyczne zajmujące stanowiska w firmie lub innej organizacji prywatnej.

Zgodnie z polskim prawem każdy rodzaj świadczenia może być traktowany jako korzyść. Korzyścią może być korzyść materialna (np. samochód) lub osobista (np. awans zawodowy). Może być ona wręczana bezpośrednio urzędnikowi państwowemu, jak również pośrednio osobie trzeciej, na przykład członkowi rodziny urzędnika państwowego.

Korzyścią jest wszystko to, co przyniosło jakąkolwiek korzyść odbiorcy. Korzyść obejmuje obecne i przyszłe świadczenia. Może przyjąć formę pożyczki, spłaty zadłużenia, zniżki, podróży służbowych (w szczególności przelotów w klasie biznesowej, zakwaterowania w luksusowym hotelu w towarzystwie współmałżonków niezwiązanych ze stosunkami biznesowymi), darowizny na cele charytatywne, wsparcia w pozyskiwaniu pracy (tj. dla członków rodziny/przyjaciół). Zabrania się również składania obietnic wręczenia korzyści w zamian za określone działania urzędnika państwowego.

Oddzielną grupą zachowań korupcyjnych sankcjonowanych przez KK są czyny zabronione związane z płatną protekcją, handlem wpływami, przekroczeniem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków.

Płatna protekcja polega na podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej lub zagranicznej organizacji dysponującej środkami publicznymi w zamian za korzyść majątkową lub osobistą bądź jej obietnicę. Działanie sprawcy może polegać jedynie na powoływaniu się na wpływy lub na wywołaniu u osoby zainteresowanej przekonania o istnieniu takich wpływów albo na utwierdzeniu jej w takim przekonaniu, bowiem dla bytu przestępstwa nieistotne jest, czy osoba powołująca się na wpływy takie posiada i czy rzeczywiście zostaną podjęte działania pośrednictwa. Inicjatywa popełnienia przestępstwa może pochodzić zarówno od osoby, która podejmuje się załatwienia sprawy, jak i osoby, której zależy na korzystnym dla siebie rozwiązaniu.

Z odpowiedzialnością tą wiąże się art. 5 ust. 2 ustawy z 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary („UOPZ”), wskazujący, że spółka podlega odpowiedzialności, jeżeli do popełnienia czynu zabronionego doszło w następstwie takiej organizacji działalności spółki, która nie zapewniała uniknięcia popełnienia czynu zabronionego przez osoby reprezentujące spółkę, podczas gdy mogło je zapewnić zachowanie należytej staranności, wymaganej w danych okolicznościach, przez organ lub przedstawiciela spółki. Zgodnie z obowiązującą UOPZ firma ponosi także odpowiedzialność za łapówki wręczone lub przyjęte nie tylko przez swoich pracowników, ale również przez przedsiębiorców bezpośrednio współpracujących ze spółką. Warunkiem odpowiedzialności podmiotu zbiorowego jest uprzednie uzyskanie prejudykatu, czyli potwierdzenia faktu popełnienia czynu zabronionego z katalogu przestępstw sankcjonowanych przez ustawę prawomocnym wyrokiem sądowym.

Wobec spółki sąd może orzec karę pieniężną w wysokości od 1 000 do 5 000 000 złotych, nie wyższą jednak niż 3 % przychodu osiągniętego w roku obrotowym, w którym popełniono czyn zabroniony będący podstawą

odpowiedzialności podmiotu zbiorowego. Wobec spółki można także orzec m.in.: zakaz promocji lub reklamy prowadzonej działalności, zakaz korzystania z dotacji lub innych form wsparcia finansowego środkami publicznymi, czy zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne.

- 4.4.** Zgodnie z polskim prawem niedopuszczalne jest oferowanie urzędnikowi państwowemu jakichkolwiek korzyści mających na celu zmianę jego stanowiska na bardziej przychylne. Każdy czyn przekupstwa może skutkować odpowiedzialnością karną. Jednakże każdy rodzaj uprzejmego zachowania jest dopuszczalny i nie jest objęty terminem „korzyść”. Takie zachowanie jest również dozwolone w szczególnych przypadkach, gdy zwyczajowo wręczane są prezenty (np. Boże Narodzenie, imieniny itp.), gdzie w innych okolicznościach mogą być uznane za nieodpowiednie. Przepis dotyczący tych wyjątków powinien zostać rozszerzony na rodzinę lub przyjaciół urzędnika państwowego. Ogólnie rzecz biorąc, dopuszczalną formą prezentu byłyby przedmioty o ograniczonej wartości, takie jak kwiaty, czekoladki, kalendarze lub długopisy.